

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMĂR DE DUMINECĂ 46)

„Gazeta” este în fiecare zi abonată pentru Austro-Ungaria pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Pentru România și străinătate: pe un an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei luni 10 franci. Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectorii. **ABONAMENTUL PENTRU BRAȘOV:** la administrație, piațamare Nr. 23, etajul I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Ună esemplară 5 cr. v. a. s. e. 15 bani. Atâtă abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Redacția Administrativă: **BRAȘOVU,** piața mare Nr. 22. **TIPOGRAFIA:** Brașov, piața mare Nr. 22. **Birourile de anunțuri:** Brașov, piața mare Nr. 22. **Rețeaua mai primăriei în Viena:** *Redakția: M. Hasensteiner & Volger (Hof- und Staatsdruckerei); K. Schickel, Alois Herold; M. Dukes, A. Oppelschlag, J. Dornberger; în Budapesta: A. V. Goldberger; Anton Messer; Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Damb; în Hamburg: A. Steiner.* **Prețul inserțiunilor:** o soră garzonă pe o colônă 5 cr. și 50 cr. simbru pentru o pușcăre. Publicați mai dese după tarif și învoia. **Reclame pe pagina III-a o soră 10 cr. v. a. s. e. 80 bani.**

Nr. 255.—Anul LIV.

Brașov, Duminecă, 17 (29) Noemvre.

1891

Brașov, 16 Noemvre st. v. Ați săpămână amu vorbitu de mișcare, ce s'a amnitu de pe acuma între diferitele partide maghiare, pentru ca să-și asigure un succesu câtu mai mare la alegerile dietale, ce se voru face în anul viitoru.

Mâne, Duminecă, în 29 Noemvre st. n. se va ține o mare adunare a opoziționalor unguři la Mișcolțu, care a fostu conchemată de cătră Apponyistii totu cu scopu de a lua pozițiune și de a face propagandă pentru viitorile alegeri.

Diarul apponyistă „Pesti Naplo” a înfățișat această adunare așa, ca și cum ea ar fi o conferență comună a Apponyistilor, cari ați se titulază „partida națională”, și a celor din stânga extremă, adică a Kossuthistilor.

Cești din urmă au protestat în contra afirmării lui „P. Naplo” printr'o declarațiune subscrisă de deputații Majthenyi și Mocsary și de președintele clubului partidei „independente și dela 48” din Mișcolțu, susținându, că la adunarea din Mișcolțu ei nu voru lua parte, că prin urmare nu e o conferență comună, ci numai o intrunire a Apponyistilor.

„Pesti Naplo” supăratu pentru că Kossuthistii nu vreau să facă cauză comună cu ai săi, sări cu gura asupra lor, imputându-le, că au suferit să subscie declarațiune lor unu Mocsary, care cochetază cu naționalitățile.

În urma acesta președintele clubului independentu din Mișcolțu și deputatul Majthenyi luară în apărare pe Mocsary în „Egyetértés”. Etă ce dicitu ei:

„Deși în privința vederilor „față cu naționalitățile nici noi „nu suntemu întru tôte de acord cu Mocsary, totuși va recunoșce „dără atâta și „Pesti Naplo”, că „în Ungaria există o lege de naționalitate, care nu se execută; pôte e

„neexecutabilă, dér nu este ștersă, „va recunoșce déră, că există naționalități neastemperate și că „prin urmare există o cestiune de „naționalitate neresolvată.”

Așadără există o cestiune de naționalitate în Transilvania și Ungaria, care încă nu este resolvată. Acesta suntu nevoiți a-o recunoșce și contrarii noștri.

Dacă dér există o asemenea cestiune și nu este resolvată, ce urmază de aici? Negreșit urmăză să fiă resolvată. Dér prin cine și cum?

Guvernul ungurescu de sigură că nu va face nimic pentru resolvarea ei, căci acesta ar fi în contra intereselor de supremație și de exclusivă domnire a elementului ungurescu, ce le profesază și le apără elu.

Partidele maghiare din aceleași cauze și mai puțin voru lucra pentru a se deslega marea întrebare a naționalităților, ér Mocsary nu pôte face nimic, fiindcă e singuru și isolatu; elu trebuie să se mulțemescă cu aceea, că pledază din când în când pentru executarea legii de naționalitate, care nu e luată de nimeni în seamă, și care după multele schimbări din anii ultimii, nici că se mai pôte executa fără de o schimbare radicală a întregului sistem de guvernare și fără de a se cassa mai întâiu unu șir de legi asupritore, aduse mai alesu dela 1879 încôce.

Rămâne dér ca acesta cestiune să fiă resolvată prin factorii aceia, pe cari îi privesce mai de aproape, adică prin naționalități însăși.

Nu mai naționalitățile printr'o luptă energică și solidară voru pôte face să se rezolve cu succesu și în modu mulțamitoru cestiunea naționalităților în Transilvania și Ungaria.

Până ce naționalitățile maghiare însăși nu voru lua cauza loră sântă energicu în mână, până ce se voru mulțami cu rolul trist și umilitor de a servi ca materialu pentru întărirea guvernului, și a partidelor maghiare, nu pôte fi vorba seriosu de resolvarea cestiunii de naționalitate în acestu statu.

Să învățăm dér dela contrarii noștri cum trebuie să ne apărăm interesele noastre naționale și cum trebuie să respingem orice atingeri cu partidele politice maghiare, ca să putem fi cu atâtu mai uniți între noi și ca partida noastră națională română să pôtă fi cu atâtu mai tare, mai respectată și mai văduță.

Totu Românul bine sêmțitoru trebuie să înțelgă, că numai în unire cu frații săi și numai dacă va servi cauzei române cu credință și fără de frică, își va pôte împlini datoria sa națională și numai lucrându cu toții astfel, fără de-a mai sta de vorbă măcaru cu contrarii noștri, cari se voru încerca din nou să ne ademenescă alegătorii, numai așa vomu pôte să ne așteptăm la o fericită deslegare a cestiunii naționalităților.

CRONICA POLITICĂ.

— 16 (28) Noemvre.

— Raportul comisiei delegației austriace asupra bugetului afacerilor străine esplică în modu favorabilu alocațiunea Impăratului și declarațiunile contelui Kalnoky. Elu exprimă speranța că resbelul, pe care nimeni nu-lu vrea, va fi împedat și adesiunea unanimă la urările Impăratului de a vedé încetându neliniștile și sarcinile ce rezultă din amenințările în contra păcii. Raportul vorbesce cu simpatia de reînnoirea triplei alianțe și de apropierea celorlalte puteri de această alianță; aprobă sus și tare declarațiunile contelui Kalnoky asupra politicii orientale a Austro-Un-

gariei, care eschide orce îndoielă asupra aceea că este de totu desinteresată; aderează cu desăvârșire la omagiile făcute înțelepiciunii și activității devotate a Sultanului; exprimă deplina satisfacere în privința relațiilor amicale cu Turcia; aprobă atitudinea Austro-Ungariei în cestiunea Dardanelor; constată, că raporturile sunt pe deplin satisfăcătoare cu România; că sunt mai bune cu Sârbia și că se desvôltă din ce în ce mai multu cu Bulgaria. Recunoșce nevoia dezvoltării forțelor militare ale monarhiei, care se mulțemesce de ceea ce posedă și nu aspiră decât la menținerea și la consolidarea drepturilor internaționale existente. Raportul finesce printr'o apărare a politicii corecte a contelui Kalnoky; exprimă deplina sa încredere în activitatea sa pentru viitor și îi mulțemesce în modu cordialu pentru serviciile făcute în cei 10 ani trecuți.

— Diarele englezesci publică următoarea depeșă din Petersburg: „Prin cercurile diplomatice de aici se consideră ca fantastică soirea adesiunii României cătră tripla alianță. Din contră, se vorbesce cu multă insistență de o înțelegere a României cu Angliera. Numirea lui Sir Drummond-Wolff ca ministru plenipotențiar în București e privită ca o dorință a Anglierei de a avé în București o sentinelă (look out) a peninsulei balcanice.” — La această depeșă „Standard” observă următoarele: Informațiunile noastre ne permitu a stăru în esactitatea celor cuprinse aici.

— Circulă sgomotul, că contele Kalnoky, ministrul de externe al Austro-Ungariei și va da dimisiunea. Diarele dicit, că Kalnoky s'a simțit atinsu asupra impresiunii ce a făcutu discursurile sale din delegațiunul asupra situațiunii internaționale. Se dicit, că împăratul Fraciscu Iosifu i-a făgăduit ca resplată funcțiunea de mare maestrul al ceremoniilor. Pressa din Viena și Budapesta, au desemnatu, în urma acestor sgomote, pe ministru comunu de finance Kallay, ca ministru de externe în locul lui Kalnoky. E de notat că Kalnoky

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

Norocul și Mintea.

S n o v ă .

Norocul sburdalnic și Mintea îngândurată, dicit, că strecurându orecând odată la păhare în cutare birtu de lângă drumu, după ce se cam luară o lécă, își împărțiră nisce vorbe, ce nu se chiar potriviau cinstei lor.

Ecă și cauza, pentru care își măsurară omenia unu altuia cu a cânelui:

Mintea adică dicit, că unde pune ea groșița, cu darul ei pôte s'o întorcă așa și mai așa, că cine o stăpânesce, nesmintit trebuie să ajungă la stare și — întru câtu starea pôte să facă pe ore-cine fericit — la fericire. Asta nu încăpea în rânza Norocului și la rândul lui ținea morțișu, că se mai fiă minte măcaru cu carul, de nu adauge și elu din darul lui unu grăunte, la nimica se alege și suta, necum groșița.

Să se înțelgă, vedem, nu era modru, că prea stetea departe unu de podina celuilaltu, dér Dumneđu togmi trebuă cum a fostu mai bine, căci trimise pe unu cismaru sêracu, să-și cerce puterea în densul.

Norocul îndata-i mare prinde prilejul cu ambe mânil și îndemnă și pe Minte, să țină cu elu.

— „Ținu”, răspunde Mintea, întorcându-se cu următoarele cuvinte: „omă bun și de omenia, nu sciu cine ești, de unde ești, dér decât Dumneđu te-a scosu în calea noastră, las' să se arete în tine, care din noi doi are dreptate. Și pentru-că din bătrâni am învățat, că vorba nu face trebuă, etă eu îți dau o sută de zloți neoftind pentru mine nimic altceva, decât că la anul să te areți în astu locu cu sporul, cu dobânda, ce vei fi avut.”

— „Dobânda țiganului, când și-a perdut caprele, a fi aceea”, dicit Norocul rîdendu.

Cu atâta trebuă deocamdată era sfârșită.

Cismarul puse banii la inimă și după-ce a mulțamit cu câte-va cuvinte abia gângăvite ca omul pe care îl bate norocul din senin, cum se dicit, se duse acasă. Și Dômne câtu mai mergea de vesel! De unde nu? O sută de zloți, ei așa, picată numai de sus! Câte strungi astupă și câtu se ajutoră unu om sêracu cu o sută de zloți?

Sermanul, de scia, ce mai sôrte avea să ajungă și biata sută! Dér nu; în clipitele acelea elu nu putea să cugete la altceva, decât la viitorul îndestulit, ce și-lu va întemeia.

Totu cuprinsu de acestea cugete, pe însăratu ajuns acasă și — pentru-că pôte mintea așa i-a slujit — puse comora în tindă în cenușă până mâne-poimâne, ce vine tângul, la care socotia se-și cumpere piei, tălpi, cuie și ce trebuie la meșteșug, apoi o văcuță cu lapte, atare coddă de porc

și decât mai întrece ceva și căpruță. Incolu elu făcuse asta de bună pază, nu cumva cutare sglobeniă de prunc să adormice comora și pasă-mi-te s'o trecă în scirea cucului.

Muierei încă nu-i spuse nimica, că dicit: „nu-i bine să scie muiera tôte.”

„Astfelu bine gâtate tôte s'a culcatu...”

În altă di diminătă, pe când cis narul, întinsu în patul său hodorigit, urma a țese firul frumosului viitor, vine o vecină și cere la muiera lui o coșară de cenușă, că-i dă o ulcea de lapte.

— „Bine-i vecină, dicit cismărița, dér eu acuma nu am vreme; pasă și-ți ia dumita, cenușă-i în tindă.”

Vecina își umple coșarca, se duce și fără a mai cerca cu deamărunțulu, o golesce în ciubar și dă peste ea cu leși ferbinte.

Când s'a luat cismarul pe sêmă — bănuța era tôte călți. „Mi-a fostu dată paguba” se

e Ungurii, de aceea cu deosebire presa maghiară se bucură de eventuala venire a lui Kallay la ministerul de externe.

— Diarulă oficioasă sârbescă „Ođjek“ scrie un articol cu privire la espunerea contelui Kalnoky în care și arată mulțămirea, că conducătorul politicei estere a monarhiei noastre a constatat intențiunile leale și bune ale cabinetului sârbesc. Apoi dă între altele: Dealtmintrelea contele Kalnoky a lăudat multă atitudine Bulgariei, deși această de repețite-ori a vătămat în mod flagrant tractatele. Bulgaria nu a dărâmat fortărețele de pe țărmul Dunărei, a făcut alegerea de principe în contra tratatelor și în contradicere cu tratatele și-au însușit o provincie otomana. Deoarece Kalnoky și-a exprimat îngrijirea despre un conflict cu tratatele din partea Sârbiei, deși nu exista nici un fapt despre această, din contra pe Bulgaria a lăudat forțe tare, deși această s'a făcut vinovată de *călcarea tratatelor*, aici se poate dice, că nu s'a măsurat cu mesura egală, că *fidelitatea tratatelor nu e cerută în mod principiar și dela toți*, ăr lauda exprimată față de Bulgaria poate însemna ca și o îmbărbătare la o asemenea nerespectare a tratatelor.

— Orgaulă Cehilor tineri „Narodni List“ vorbindu despre tendențele Rusiei față de Austro-Ungaria, dice următoarele: „Foile rusești asigură, că Austro-Ungaria nu va fi atacată nici când din partea Rusiei. Fiă-care scie, că Rusia n'are nisuița de a se încăiera cu Austro-Ungaria. Dacă guvernul rusec ia măsură de apărare la graniță, această se esplică din politică urmată de cabinetul din Viena la 1879 (alianța cu Germania) și de pe timpul înțării principelui de Coburg în Bulgaria. Diplomația Austro-Ungară nu ascunde, că alianța triplă e îndreptată în contra intereselor rusești și în contra demnității Rusiei. Deputatul Lueger (din parlamentul austriac) când a declarat, că națiunile austriace nu voesc să aibă războiu cu Rusia, vorbița și în numele Maghiarilor, Polonilor și Germanilor? Nu se poate tăgădui, că politica Austro-Ungariei așază pe fiă-care Rusă, dăr la un războiu nu se gândesc aici nimeni, deși vede fiă-care că politica această poate nasce încurcături. Periculoasă ar fi numai continuarea politicei în Balcani, în care tocmai Rusia a dovedit o mare iubire de pace și paciență.“

— Impăratul Germaniei primind în 24 Noemvre jurământul recrutilor, a ținut o vorbire, în care a accentuat luptele posibile interne, și cu deosebire pericolele din capitală. Apoi dă între altele: „Voi deocamdată ve-ți

ave ocașiunea se vă arătați numai în pace curajul și vitejia voastră.“ Diarulă „Vossische Ztg“ rectifică în următorul mod cuvintele împăratului: „Voi, așa speru, că ve-ți ave numai în timp de pace ocașiunea de a dovedi curajul și vitejia voastră; pôte ve stau înainte *seriose lupte interne*.“

Congresul de pace.

Dilele acestea s'a încheiat congresul de pace dela Roma, la care, printră numeroși bărbați politici din diferitele state, au luat parte și un însemnat număr de senatori și deputați români de dincolo de Carpați.

Congresul acesta a fost de mare însemnată și pentru noi Români asupra priții, deoarece în el s'au ridicat voci puternice pentru libertatea popoarelor asupra.

Foile spun, că un conflict s'a iscat la acest congres între deputații de rasă latină de-o parte și între deputații germani și maghiari, de altă parte. Anșă la acest conflict se dice, că a dat'o mai cu sēmă o propunere a deputatului radical italian Imbriani, care ceruse, ca membrii congresului să se oblige a lucra pentru unitatea națională a tuturor popoarelor. Nemții și Ungurii s'au ridicat în contra acestei propuneri, care nici nu s'a admisă la dezbateră. Se dice, că în focul discuțiunii, Menotti Garibaldi l'ar fi apostrofat aspru pe deputatul ungru Pulzky, dîcându-i între altele, că Ungurii nu sunt vrednici de simpatia Italianilor, deoarece „asupresc fără nici o cruțare trei milioane de frați ailor.“ Cea mai interesantă și importantă pentru noi a fost fără îndoială propunerea ce a făcut'o d-lu deputat român Fleva. D-sa presentă adevă congresului propunerea următoare:

„Congresul e de părere, că în statele compuse din diferite naționalități și pe câtă vreme aceste naționalități nu vor dispune într'altă chip de ele însele, guvernele vor ajuta, pentru ca să se asigure pacea interioară, decât — la exemplul Elveției — ele vor respecta caracterul etnografic și dezvoltarea acestor naționalități, după legile libertății și ale justiției.“

Congresul a și primită această propunere, pentru care popoarele asupra, și în special noi Români de dincoace de Carpați, datorim recunoștință d-lui deputat Fleva, care prin acea propunere a pledat pentru libertatea noastră și a popoarelor asupra — unicul mijloc practic pentru asigurarea păcii între statele poliglotte, cum este și statul nostru.

Ni-se umple inima de bucurie când vedem, că într'o întrunire ca și această, compusă din reprezentanții tuturor par-

lamentelor din lume, se discută cu atâta interes și bunăvoință asupra sorții noastre. Fiă, ca nobilele tendințe spre libertate, spre cultură și civilizație adevărată, ce s'au manifestat în acest congres, să prindă totu mai adănc rădăcini, căci atunci va răsări soarele dreptății și pentru popoarele asupra.

SCIRILE ȚILEI.

— 16 (28) Noemvre.

Cehii și Români Foile boeme din Praga, precum „Narodni Listy“ ș. a. au adus estrase din articolul „Gazetei Transilvaniei“ intitulat „Despotismul la culme“ și publicat în Nr. 238 dela 8 Noemvre st. n. Diarulă „Politik“, care apare în limba germană, a reproduș la loc de frunte întregu articolul, dîcându, că ilustrează viu situațiunea Românilor din Ungaria și Transilvania.

Mâne, Duminecă, va sosi în Broșov ministru de agricultură conte Bethlen și secretarul de stat din ministerul de comunicație Bela Lukacs. Sașii și Ungurii îi vor primi cu mare alai; Români însă nu vor lua parte la aceste manifestațiuni.

Cancelarul imperial german, generalul de Caprivi, după cum anunță mai multe foi din Berlin, își va da dimisiunea.

Un învățător brav. Din Sălagiu primim frumoșe laude la adresa învățătorului Vasiliu Ghițiu din Gardan, cercul Sălagiului. De când funcționează acest învățător în comuna Gardan, ni-se scrie, că a lucrat mult pentru binele poporului; pentru buna regulă și pentru esamenele cu succes ale școlărilor de sub mână d-sale a fost distins din partea protopopului printr'o laudă deosebită; școla de pomărită a a adus-o în bună ordine, altuind chiar și numai în primăvera acestui an peste 700 ultoi nobili; d-sa de-altmintrelea a și fost premiat din partea preoților tractual pentru progresele făcute în pomărită. D-lu Ghițiu a contribuit mult și la înființarea unei societăți de temperanță în Gardan, în contra beuturilor spirituoșe; d-sa se mai pricepe și la lucrul de mâne, scie împleți escelente coșerci de nuele colorate, coșnițe destup de sistemul cel mai noi, bastone poleite etc. Un învățător atât de brav și destoinic merită cu dreptu cuvânt să fi stimat și iubit din partea poporului.

Dar pentru biserica. D-lu Constantin Lazari, avocat în Recaș, a dărunit pentru biserica română gr. or. din

Budinț în comitatul Timișului, suma de 50 fl. În numele comitetului parochial din aceea comună, d-lu paroch Dimitrie Popoviciu exprimă pe această cale sinceră mulțămă marinosului dărunitor.

Cutremurul de pământ din Japonia. Din San-Francisco au sosit date positive despre grăznicul cutremur de pământ din Japonia, care a ținut 9 zile; dela 28 Octomvre până la 5 Noemvre n. Acesta a fost cel mai pustiitor dintre toate cutremurile întemplate dela 1855 încôce. În provinciile Aichi și Gifu au fost răniți 18,000 și au murit 7500 de omeni, 48,000 de case s'au dărmat și 2000 de locuitori au rămas fără acoperământ. Tote casele orașului Gifu, ce avea 11000 de locuitori, s'au dărmat. Intre ruine s'au iscat și foc și în urma această mai multe sute de omeni au ars. Cu totul s'au putut numera 6600 de sguduituri.

Musica regimentului de infanterie Nr. 82, va da mâne sara la 8 ore un concert în sala hotelului Central Nr. 1.

Influența bantue tare prin Berlin. În luna această s'au îmbolnăvit de influență 40,000 de persoane. Asemenea bantue această bolă și prin ținutul din jurul Londrei.

Orcan grăznic. Din New-York se telegrafiază: Un orcan împreunat cu torențe de ploaie a bantuit dealungul Oceanului atlantic, și cu deosebire între Baltimore și Washington. Ori ce comunicațiune cu aceste două orașe e întreruptă. O depeșă de mai târziu anunță că paguba în Washington se urcă la mai multe milioane.

Prețul cărnii în mai multe orașe din Ardeal. În Clușiu un chilogram de carne cu 50 cr., în Brașov 48 cr., în Sibiu 52 cr., în Ciuc-Sereda 32 cr., în Deva 44 cr., în Elisabetopole 48 cr., în Alba-Iulia 35 cr., Mureș-Oșorhei 48 cr., Ajud 44 cr., Sighișora 48 cr., Turda 44 cr., Sz. St. Giorgiu 44 cr., Gherla 44 cr., Mediaș 48 cr., Giurgeu 40 cr. Deci cea mai scumpă carne e în Sibiu.

Necrolog.

— Virgiliu Brădușianu, rigorosant în drepturi, candidat de avocat și subcomandant de pompieri în Blășiu, după suferințe grele de 10 zile (aprinde de peliță de creri urmată din durere de urechi) a răposat la 27 Noemvre n. c. în etate de 27 de ani. Prin mărta acestui tiner brav și de bună speranță, au suferit o grea lovitură meritoșii săi părinți, d-lu Dr. Iacob Brădușianu, avocat în Blășiu,

mângăia sormanul și urmă să-și vedă de meșteșug cum Dumnezeu sântul i-a ajutat. Lucra și cârpoja. sirguia și cerca tôte, ca să mai alunge cea săracă dela ușă. Inșă anul acesta nu a fost a lui de fel. Pare-ți, că s'a jurit, să-l aducă la sapă de lemn, așa-i mergea lucru de-a'ndoseala. Și decât nici înainte nu i-se arăta bine, acuma-i mergea chiar rău, că dela o vreme nu căpăta nici lucru.

Astfel petrecuse totu anul: din cară în caruță și din caruță pe jos — s'ar puté dice, și totu astfel îl cuprinsă ziua în care trebuia să se arete înainte necunoscutului său binefăcător: din sărac, ce a fost — calic.

Norocul și Mentea îl așteptau și cum îl vedu, dice Norocul: „Nu ți am spus înainte, ce a fi în capetu fertate? Eată pe care l'ai fericit vine mai amărit, de cum a fost.“

Intre acestea cismarul ajuns

la ei și-și povesti pățania, cum a umblat cu banii.

— „Așa veți!, dice Norocul, fertatul meu ți-a dat o sută de zloți și nu te-ai apucat la nimic. Dela mine arfi cel puțin o nesocotină să-ți dau și eu atâta. Eu dără nu-ți dau mai mult, decâtu numai patru cruceri, inșă nici această în cinste, ci cu acea legătură, că după această pe de acuma într'un an nesmintit să întorci suta crtacului meu și tu să te faci gazdă cum nici neam de neamul tău nu a fost.“

Cismarul pune cei patru cruceri în buzunar și se luă cătră casă, uitându-se din vreme în vreme la ponositul său de bănuț și totu socotindu ce amarul lui să scie începe cu el. Când trecu pe lângă o crăsmă, atâta numa, că nu-l lăsase la jidov de necăjit și rușinat, ce se simția.

În urmă ajunsă acasă și cum ajunsă, se trânti în pat.

Ziua următoare era și de tîrg

și pentru-că de fôme nu putea să mără, ără la casă nu era nici bucata orbului, trimise pe muiere, să cumpere ceva de mâncare pe cei patru cruceri.

Cismărița merge în piață, umblă între pite, umblă între carne; ce putea să capete de patru cruceri? În urmă dă între pesci și află un pesce mai stătuț, pe care abia-l pôte scote cu — botu patru cruceri.

Ecă comora! de-acu fă-te drace gazdă! Dăr bine; și-or întinde cel puțin, de nu zilele, — chinurile.

Duce dără pescele acasă și... ce să veți... când îl desface află în el o pără, câtu ar fi unu de ciură și acea așa sclipia, că nu le trebuia lumină câtu era noptea.

Un păzitor de nopte, care păzia în acea uliță, vede lumina asta mare în casa cismarului, o vede astăzi, o vede mâne și nu-și putea face socotela, ce lumina să se mai fiă aceea și ce pôte să

lucra cismarul cu noptile întregi — el, care până acolo putea să dormă cu săptemănil de grija lucrului?

Odată îl duce slăbiciunea mai aprôpe de ferăstră și vede pără în mijlocul mesei vâsându o lumină, ce te orbia.

Dimineța lucrul cel d'ântai i-a fost, că a făcut de scire căpitanului, ce minune de pără are cismarul cel sărac și cum aceea luminează ca unu sora.

Căpitanul îndată cuprinse, cât pôte să prețuească o nestimată ca aceea și chemă pe cismar la sine.

— „Te-am chiamat, badiacă“, dă căpitanul după-ce a venit, „ca să te întreb: de unde ai pără aceea și câtu să-ți dau pe ea?“

— „D'apoi, domnule căpitan, cinstea dumitale, pără a aflat'o muierea asta într'un pesce, pe care îl luă pe cei din urmă patru cruceri, ce i-am avut la casă și dău nu m'ar fi tare de vândut,

și stimabila-i soție *Cleopatra n. Munteanu*. Acestora precum și întregii familii le adresăm sincerile noastre condolențe.

Iosif Stănescu, notar în comuna Bârsa, a răposat la 5 (17) Noemvre în etate de 49 de ani. Ni-se scrie, că răposatul a făcut în viață mult bine pentru nămolul său românesc. La stăruința lui s'a înființat în Bârsa o frumoasă școală românească cu două clase; de asemenea s'a ridicat la stăruința lui o școală nouă în Voivoden. Elu a contribuit și la reînnoirea și înfrumusețarea bisericilor din Aldesc și din Voivoden. Prin astfel de fapte, elu și-a câștigat iubirea poporului, care-lu va pomeni totdeauna cu dragoste și cu pietate. Imortentarea s'a făcut prin protopresbiterul Butenilor, Constantin Gurbanu, însoțit de 4 preoți. Pe răposatul îl deplânge intristată-i soție Paulina, nepoții, nepoțele, rudeniile și întregu poporul din cercul notarial al Bârsei.

— Ana Budescu n. Mile, soția d-lui parochiu Vasiliu Budescu din Ciulec, a răposat la 24 Octomvre a. c. în etate de 42 de ani. O deplânge amănatul soțu cu unu fiu și cinci fiice ale sale; Susana Mile ca mamă, Coloman Tiszai, ingineru la calea ferată în Arad și alte nenumărate rudeni.

Dumnezeu se-i odihnescă în pace!

SCRIRI TELEGRAFICE.

București, 27 Noemvre. Corpurile legiuitoare s'au deschis cu ceremonialul obișnuit. În mesagiul său, Regele Carolu asigură, că relațiunile României cu toate puterile sunt dintre cele mai bune. Pacea e asigurată și politica guvernului român nu urmărește, decât susținerea ei. Finanțele statului sunt în condițiile cele mai satisfăcătoare, bugetul anului lasă unu escedent îmbucurător. Mesagiul anunță unu șir de reforme din cele mai însemnate în toți ramii administrațiunii publice; mai anunță îmbunătățirea sortii clerului mirin și alte însemnate îmbunătățiri pe trâmura instrucțiunii publice.

Ajutorarea învățăcelor săraci din Brașov.

Duminea trecută a fost o zi de bucurie pentru învățăcelii săraci români aplicați la diferite măestrii în Brașov. Asociațiunea meseriașilor români din locu, plină de stimă și pietate față

cu memoria fericitului fondator *Mihailu Stroescu*, precum în anii trecuți, așa și acum, a serbat aniversarea numelui său, printr'un parastas, ce s'a oficiat în amintirea lui în dimineața acelei zile, ér după amedă s'au împărțit din fundațiunea acestui generos donatoru, haine între învățăcelii români dela meserii.

În anii trecuți se împărțeau aceste ajutoare obișnuit în ajunul sărbătorilor Născerii Domnului, de astă-dată însă Comitetul Asociațiunei a creștut să împartă ajutoarele acestea cu prilejul celebrării parastasului, la Archangelii Mihailu și Gavrilu, ziua numelui generosului donatoru.

Înainte de a se procede la împărțirea hainelor, în fața de față a comitetului Asociațiunei și a publicului asistentu, președintele Asociațiunei, d-lu *N. Petra-Petrescu*, a rostit unu discursu binesimțit, de următorul cuprinsu:

Nici una dintre virtuțile creștinesci nu este atât de nobilă, atât de măreț, atât de plăcută lui Dumnezeu, cum este ajutorarea celor lipsiți. Inșuși Mântuitorul a dăsu: cela-ce face bine unora din aceștia, mie mi-lu face.

Astăzi iubiiți mei băeți, vedem, simțim chiar, bunătațile acestei virtuți înalte, bunătații, pe cari limba omenescă nu este în stare să le mărturisescă, și pe cari numai aceia le pot înțelege, cari înșiși se fac părtași la ele.

Voi iubiiților, cari umblați cu capul gol, desbrăcați, desculți, voi, cari ziua de astăzi a-ți așteptat'o ca ziua Pascalor, voi de sigur cuprindeți măreția acestei virtuți creștinesci. Dér, pe lângă ajutoarele, cari le primiți astăzi în haine, câte lipsuri nu mai aveți în decursul anului? Bani de școală trebuie plătiți, spălatul rufelor trebuie plătit, medicina în casuri de bolă trebuie plătită; toate acestea de unde s'ar pute acoperi, decât Provedința dumnezească nu n'ar fi trimis doi îngeri protegiători în persoanele prea generosilor donatori *Mihailu și Elisa Stroescu*?

Aceste inimii nobile, Români adevărați, deși departe de țera noastră, din Basarabia, înțelegându din rostul preadumului întemeiatoru alu societății noastre, astăzi președinte de onore, înțelegându neajunsurile, cu cari luptă societatea noastră, greutățile, cari le întimpinăm, și cari pe zi ce merge sunt totu mai mari, au întemeiat încă la a. 1886 acea fundațiune însemnată, pe care noi am numit'o: „Fundațiunea generosilor Mihailu și Elisa Stroescu.“

Ecă, iubiiților, aceștia sunt marii voștri binefăcători, aceștia sunt îngerii voștri ocrotitori, ale caror nume în veș voru rămâne neșterse din inimile Românilor bine-simțitori. Pentru-că ajutorul, care vi-l'au dat voue, este datu întregului nostru neam. Acesta bine se v'o însemnat, dragii mei, marii binefăcători, când s'au hotărât să înființeze această fundațiune, au întemeiat'o, ca prin ea să înainteze prea iubita noastră nație românească. Faceți-vă dér vrădnici de această dorință sfântă a binefăcătorilor

voștri, stați de lucru, munciți neîncetat, deservășiți-vă în meseriile voștre, ridicăți-vă fruntea și țineți strâns la neamul vostru pentru că copilul care nu vrea să cunoască pe tatăl său și pe mamă-sa, cari i-au dat viață, urgisit și desprețuit este de tota lumea. Voi, totdeauna și ori unde, ori în ce împrejurări prin muncă cinstită, prin hărnicia voastră, siliți-vă să ridicăți vađa și numele neamului nostru românesc.

Unul dintre acești mari binefăcători ai voștri, sunt aproape doi ani, a fostu chemat de Tatăl celu cerosu, ca să-i ia răsplată faptelor sale celor bune. Pentru pia memoria a onomasticei lui, care este în ziua sfinților Archangelii, s'au slujit astăzi parastasul în sf. biserică.

Voi, luându în primire darurile de astăzi, diceți în inimile voștre: Dumnezeu se-lu odihnescă în pace, ér pentru nobila Dămnă Elisa Stroescu adăgați rugăciunea fierbinte, ca Atotputernicul să-i lungescă firul vieții până la adăncă bătrânețe, ca vedându înaintarea neamului nostru, să se potă bucura de radele mănoșe ale jertfei sale maritimose.

După acestea s'a procedat la împărțirea îmbrăcămintelor. În fața învățăcelor, aproape în număr de 200, pe părilete din frontu, erau atârinate tablourile generosilor donatori Mihailu și Elisa Stroescu.

Durere însă, că Asociațiunea nici acum nu s'a putut afla în plăcuta poziție de a mângăia pe toți cei lipsiți, căci din banii preliminari în acest scop s'au putut împărtași cu anumite îmbrăcăminte, abia 77 de inși ér restul de peste 100 au rămas sârmanii neajutorați.

Să sperăm însă, că publicul nostru va purta în viitoru mai mare interes față cu acești mititei, chemați a forma și a reprezenta odată clasa mijlocie a poporului român, și-i va da Asociațiunei posibilitatea, de-a sterge în viitoru mai multe lacrimi din ochii celor lipsiți.

X. X.

Emanciparea țeranilor.

Din discursul lui *M. Kogălniceanu* rostitu la jubileul Academiei Române.

Vin acum la ultima și marea reformă operată de generațiunea mea: Desființarea clăcei, emanciparea brațelor și deplina improprietare a țeranilor pe pământurile muncite de ei.

A face istoricul cestiunei rurale în țerile române este a scrie însăși istoria a trei secole de împilări făcute poporului român. Tomuri întregi ar trebui spre a arăta, cum d-nii Români veniți din Maremurșu și din Făgărașu spre a funda Statele Române, Moldova și Muntenia, au găsit aceste țeri nu pustiri, ci locuite de populațiuni sdravene, mașnașe și libere; cum aceștia în cursul

veacurilor și sub d-nii cei mai valoroși, drept răsplată a lungilor lupte ce au susținut pentru apărarea și mărirea mării moșii, Patria, au fostu prefăcuți în robi, lipiți pământului sub nume de *rumâni*. Ca țeranii blânzi și răbdători aceștia, au răbdat munca și iobăgia, dér pururea, la ivirea oricărei inimii de Domn mai bune, necontentu au serbat și au cerut dreptate.

Eruditul nostru colegu, bunul meu amic Alexandru Papadopolu-Calimach, a descris două zile din istoria secolului din urmă, cari în bolta neagră a tirăniei și a crușimei, strălucesc ca singure două stele, ca singure două puncte luminoșe, — zilele din 3 Augustu 1746 și 6 Aprilie 1749 când în Bucuresci și în Iași, sub unu domn fanariot, adunările cu soborul au desființat *rumânia* și *vecinătatea*.

Desrobirea de *jure* a țeranilor români s'a proclamat prin aceste două acte memorabile. Inșuși *rumânii* și *vecinii* au continuat de a mai fi priviți ca Țigani, de a mai fi vânduți ca Țigani, tatăl la unu, mama la altu, fiul la alu treilea, fiica la alu patrulea câmpărător; dér țeranii, deși decretați sloboși, totu au rămas lipiți pământului, continuându a munci totu anul fără milă și crușare moșile boeresci și mănăstirești.

În totu secolul alu XVIII-lea Statul, luându în privire că numai țărănimea plătia dări, că numai țărănimea purta toate sarcinile publice; vedându sărăcia și apoi chiar fugirea peste hotare a populațiunii rurale, se încercă a regula această muncă, a pune capet nesățului proprietarilor de moșii.

O literatură întregă formeză urbariile, ponturile și aședămenturile pentru determinarea muncii, dér vre-o prefacere mare nu se opera, cu totă protecțiunea Domnilor și îngrijirea visternicilor de a îmbunătății sôrtea materiei imposabile, singura care era chemată a umplea lada visteriei. Forța lucrurilor era mai puternică decât chiar legiurile domnești.

Țeranul era singurul factoru, singurul venit al boerului: și nu trebuie să ne mirăm de această, decât chiar după promulgarea art. 46 din Convențiunea dela Paris, care rostea că se va proceda fără întârziere la revisiunea legii care regulează relațiile dintre proprietarii de moșii și cultivatorii de pământ, în vedere de a îmbunătății sôrtea acestor din urmă, — în anul 1862, în plin parlamentu, întieul primu-ministru alu României Unite proclamă tristul și durerosul adevăr că brațele țeranului constituau capitalul proprietarilor.

că, uită, de când e la noi, nu avem habar de lumină — apoi la omul sărac și asta face.“

— „Bine-i bine, bădică“, răspunse căpitanul, „pricepu, că nu bucuros te-ai despărți de ea, dér în urmă ce folos ai, decât mori de fôme la sôre și la rĂcôre? Dumniata ești sărac și ai prunci, — pĂra nu-ți aduce pita pe mĂsă. Pentru aceea eu dĂc, se-mi dai pĂra mie și ține dumniata cinci mii de zloți pentru ea.“

Cinci mii de zloți, cugetă cismarul, încă face! și nu mai spori la vorbe, ci împĂtura banii frumusel și se duse după pĂra pe care o dete căpitanului.

Acuma puse cismarul picioarul în scărițe. Iși cumpĂra piei, vacă, capră, porc; ținu calfe de ajutoaru... cu unu cuvĂnt, se puse în tĂlpi. Lucrul mergea acuma strună și banii curgeau ca plĂia din toate părțile.

Dicala, că „banul banu aduce“, se adevăra ca nici-odată. Crucerul lui era mai spornic, decât

decăt la altul suta, zlotul mai roditor decât la altul mĂia. Lucra prostesce și culegea boeresce. În ce altul se Îngloda, elu nu-și putea calcula dobĂnda. Întorcea banii în drĂpta — curgea folosul ca valea; i da în stĂnga — venia ca potopul. Norocul fugea după elu, de ori ce s'ar fi apucat și lucrurile lui eșiau în capĂtu, de-arĂ mai fi fostu pe atĂtu de încurcate.

Dela o vreme nu mai scia cĂtu are.

Firese când se veduse cuplesit de atĂta bine, lĂpĂda ciocanul și se uită cu ceva mai pe sus. Doria, se apuce printre frunțai și, piei drace, de nu luase lumea pe dinapoi. CĂci, se veđi, pĂnă era „cismarul celu săracu“, nime nu se uita în gura lui, Ăra acuma din ce s'a făcutu celu mai cu stare în totu orașul, fugiau după elu chiar domni și-lĂ căciulau cale de o poștă...

Inșu cu cĂtu averea lui și cinstea între omeni creștea mai

multu, cu atĂtu și ziua hotĂrită venia ce putea, și elu, trebui să-și aducă aminte, că după Dumnezeu cui dĂtoresce toate acestea.

Intr'o frumoșă dupămĂđi de tĂmnă, Norocul și Mintea Ăra steteau în ușa birtului de lângă drum și se uitau cu încordare la unu hinteu cu patru cai domnesci, ce venia ca fulgerul încins în rađele blĂnde ale sĂrelui din BrumĂrelu.

— „SĂ veđi, fĂrtate“, dĂce Norocul, „ce fĂcĂra cei patru cruceri ai mei?! MĂ rĂmĂșescĂ, cĂ aduce și suta ta.“

De-odată hinteul se opresce înaintea birtului și cismarul, — cĂci a lui era hinteul, — după ce se dete jos, între nesfĂrșite mulțĂmĂte întĂrce suta Minții și cei patru cruceri ai Norocului și se duse înapoi ca celu mai cu stare din totu jurĂ-împrejurul.

De atunci a rĂmasĂ vorba: „mai multĂ ajunge unu pumnĂ de norocĂ, decât unu carĂ de minte.“

Betfia.

KevĂry.

Poesii populare.

Culese din popor.

MaicĂ, maiculĂna mea
CĂnd pe mine m'ai fĂcutĂ,
Ție bine ți-a pĂrutĂ,
MaicĂ, de pĂrere bunĂ,
Mi-ai fĂcutĂ scutecĂ din lĂnĂ
Și fĂșĂ de strĂmĂturĂ.
În fĂșĂ m'ai ÎnfĂșat
În lĂgĂnĂ m'ai lĂgĂnatĂ,
Cu mĂnile ai lucrĂtĂ,
Cu gura m'ai blĂstĂmatĂ:
SĂ mĂ arĂ sĂrele,
Pe drumul BĂnatului
Cu tunĂmpĂratului;
MaicĂ mĂiculița mea,
Mai bin'mai fi blĂstĂmatĂ,
SĂ mĂ arĂ sĂrele
În mijlocul cĂmpului
La cĂrnele plugului,
S'audĂ plugul scĂrțĂindĂ
Și boi'n jugĂ rumĂgĂndĂ,
Nevestele descĂntĂndĂ,
Și din gurĂ cuvĂntĂndĂ,
„SĂ te fĂci, grĂule, fĂci,
„SĂ stai bin' la secerĂtĂ
„Ca mĂndra la sĂrutĂtĂ!

Ce reformă, ce ușurare se putea face când Domnii aveau dinaintea lor pilda morții silnice a bătrânului Grigore Ghica Moldoveanul, căzut victimă, nu atât a protestului său patriotic contra luării Bucovinei, cât a plângerilor și intrigilor boerilor către Pörtă, pentru că Domnul patriot ușurase condițiunea muncitorilor de pământ, regulându și mărginindu munca lor la 12 zile în cursul unui an.

Imi este cu neputință de a mă întinde asupra cestiunei rurale în trecut; voi atinge numai faptele petrecute în timpurile generațiunei mele, acele fapte, la cari am asistat și ca spectator și ca împreună făptuitor.

Ideile de emanciparea țăranilor români nu le-am avut numai eu, culesse în timpul vieții mele de student la Universitatea din Berlin; le-au avut toți junii mei contemporani, fiă că ei s'au nutrit de civilizațiunea franceză. Toți câți ne-am întors în țară din școlile străine, ne-am dat de misiune: desrobirea țăranilor de lanțurile iobăgiei, a pontului și a clăcei; constituirea proprietății mari și mici ca proprietate liberă și absolută, ca proprietate occidentală. De aceea ori când în țară se înstrăinată junimea română, în adunările sale, a fost chemată a se rosti despre reformele cari trebuiau a se introduce în România, întâia reformă, care primă pe toate celelalte, era emanciparea țăranilor.

La 1840 tinerii Români din Paris ținură o întrunire în care Costache Negri proclamă necesitatea împroprietării țăranilor, ca o reformă de care atârna însuși viitorul Statului Român. În 1846 Nicolae Bălcescu a publicat în „Magazinul istoric” lucrarea sa asupra stărei sociale a muncitorului plugari în Statele Române, în care făcând frasă este un strigăt la cer în favoarea nenorociților asupriți. Astăzi încă această lucrare este pledoarul cel mai elocuent și cel mai veridic în favoarea marelui reforme, care de-abia s'a putut săvârși în 1846. Cuvintele lui Bălcescu în curând aveau să pună cestiunea la ordinea zilei. Tote spiritele luminate, tote inimile fierbinți își însușiră soluțiunea cestiunei ca un fel nobil al activității vieții lor.

Doi ani în urmă, în 1848, revoluțiunea din Bucuresc, prin proclamația sa, adresă următoarele frumoase cuvinte în favoarea țăranimei române:

„Poporul român împarte dreptatea de-o potrivă la toți, și dreptatea o dă pentru toți și mai virtos pentru cei săraci. Săracii, sătenii, plugarii, hrănitorii orașelor, fii patriei cei adevărați, ce au fost defăimați atât îndelung

cu numele glorios de „Român”, ce au purtat toate greutățile țării prin munca lor de atâtea veacuri, au lucrat moșiile și le-au îmbunătățit, au hrănit pe strămoșii proprietarilor, pe moșii lor, pe părinții lor, pe acești proprietari înșiși, și au drept înaintea generosității proprietarilor, înaintea dreptății patriei, — își cer o părțică de pământ în destulă pentru hrana familiei și vitelor sale, părțică răscumpărată de atâtea veacuri cu sudorile lor. Ei o cer și patria le-o dă, și Patria, era ca o mamă bună și dreptă, va despăgubi pe fiă-care proprietar de mica părțică ce o va da săracului ce nu are pământul său, după strigarea dreptății, după glasul Evangheliei, după inima cea frumoasă a Românilor, în care au aflat parte străinii în totdeauna necum frații lor, hrănitorii lor, țaria lor cea adevărată. Claca dă și cea infamă iobăgie se desființează; lucrarea la lucrul drumurilor se desființează; sătenul fără pământ se face proprietar și țaria neînvinșă celor mai avuți în folosul tuturor și în paguba nimenui; visteria va despăgubi pe toți!”

În Moldova junimea refugiată la Cernăuți formula și ea programul său politic, economic și social sub titlul de „Dorințele partidului național din Moldova”. Redacțiunea mi-a fost încredințată mie, carele am și publicat acest act într-o broșură tipărită în Cernăuți. Era punctul privitor la cestiunea țăranescă cum se dicea pe atunci: „Art. V. A se oborî boerescul și a se face proprietar pe toți gospodarii săteni, dându-se însă o dreptă despăgubire vechilor stăpâni ai pământului; această despăgubire și modul ei se vor hotărî de cea întâia obștească adunare....” Pe urmă urmază, după acest punct, o lungă expunere a motivelor legale și ale necesităților economice, cari reclamau această reformă. Această reformă a rămas numai ca o profesiune de credință a viitorului pentru partidul național; realizarea reformei a fost însă statornic urmărită de propunătorii ei în toate ocaziunile și în cursul de 16 ani, până la 1864.

Nu a fost totu așa în Țara Românească.

Îndată după proclamarea guvernului provisor s'a orînduit o comisiune compusă de reprezentanți ai proprietarilor mari și de deputați săteni, ca să dezbate amănuntele reformei și despăgubirea cuvenită proprietarilor; vice-președintele acestei comisiuni era bătrânul Ioan Ionescu, fratele iubitului nostru coleg Nicolae Ionescu, și care astăzi își petrece adăncile sale bătrânețe la proprietatea sa Bradul din județul Roman.

Desbaterile acestei comisiuni publicate în „Pruncul Român” sunt foarte instructive, și sunt dator a recunoște, că partea frumoasă și serioasă a desbaterilor nu au făcut-o proprietarii reprezentanți prin d-nii Lenșu, Robescu și Lahovari (nu li-se spun pronumele în protocoale). Preotul Neagu, deputatul sătenilor Bada, Ene Cojocaru și Scurtulescu se deosebesc din contră prin serioșitatea cuvântului, temeinicia argumentelor și chiar elocința cu care au apărut cauza țăranescă. Un singur cuvânt n'a fost rostit propunind luarea pământurilor lucrate de țaran fără o deplină despăgubire.

La întrebarea făcută de reprezentanții proprietarilor: cu ce țaranii, săraci cum sunt, vor pute despăgubi pe proprietari? Deputatul țăran, ridicând brațele lor negrite de arșița sôrelui și pline de rânile muncii silnice, le-au răspuns: „Cu aceste brațe robite noi am muncit veacuri și am purtat toate cheltuelile stăpânilor de moșii; libere brațele noastre vor munci îndoit și fiți siguri că nu vă vom lăsa păgubași de ce dreptatea țării va hotărî să vă plătim.” Acest limbaj în gura țăranilor, în loc de a liniști, întărită reacțiunea. Strigătele lor din zi în zi se ridicau mai tare, ele își găsiră un vinovat răsădit în tabăra dușmanilor mișcării naționale, încurajați și prin știrea, că armatele turcescă și rusescă se apropie de hotarele României.

Locotenența Domnăscă slăbi înaintea acestei reacțiuni, și prin decretul său purtând numele lui Tell, Eliade și N. Goleșcu, cu data de 19 August 1848, ea suspendă ședințele comisiunii, mai drept vorbind, desființează însăși comisiunea. Locotenența merse mai departe: ea ordonă chiar pe cale executivă îndatorirea sătenilor de a face arăturile de toamnă!

Negreșit că această măsură era de natură a agita populațiunile rurale și a le face a-și pierde încrederea în hotărârile locotenenței domnești, hotăriri cari purtau titlul de „Dreptate și Frație” și erau făcute „în numele poporului român”. Locotenenții princiar se siliră a liniști spiritele prin o nouă proclamațiune ce o am sub ochi. Ea este datată din 6 Septembrie 1848 și se silește a găsi o scusă a măsurilor silvice decretate mai înainte în contra proclamațiunei din 11 Iunie, luând ca pretext că cele mai multe moșii din țara Românească fiind date cu arândă, contractorii ar încerca pagube și-ar alerga la pretenții neprecumate. Acestea fiind cuvintele, dice decretul, ce au silit pe guvern a luarea măsurilor poruncite până astăzi, locotenența socotește însă de ne-

tăgăduită datorită a sa, de a da în cunoștința țării, că încă dela 11 Iunie articolul 13 alți proclamației este confirmat și clăcașii vor fi scutiți și liberi de clacă, de iobăgie, de ziua de plug și de carul de lemne, fără a mai pute nici o silă a mai întorci la aceste îndatoriri asupritore.

Dumnezeu se alégă din aceste decrete contradicțore!

Guvernul provisor din Bucuresc s'a dat îndărăt dinaintea invasiunei armatelor turcesce și rusesce.

Revoluțiunea a fost înăbușită, și cu densa înăbușite au fost toate reformele proiectate. Numai generosul sânge al pompierilor eroi versat în delul Spirii, a salvat onorea Patriei în doliu. După aceea jugul secular s'a reînțemeiat mai tare și mai crud asupra gramașilor bieților țăran și acesta sub protecțiunea baionetelor străine.

Se subacrise convențiunea dela Balta-Liman. Adunările legiuitoare se suspendară și, în locul domnilor aleși de țară și pe viață, se numiră în Constantinopol, cu aprobațiunea Rusiei, doi domni numai pe șapte ani, Barbu Știrbeiu în Bucuresc și Grigore Ghica în Iași. În acele zile de restrițe, providența dădu însă țăranilor o mângăiere prin calitățile domnilor nou numiți. Barbu Știrbeiu era un bun și înțelept administrator și Grigorie Ghica era un bun patriot, o inimă generosă aprinsă de iubirea poporului său.

După dispozițiunile luate de Curțile suzerane și protectrice, precum se dicea pe atunci, domni numiră două comisiuni însărcinate de a elabora nouă proiecte de reformare a relațiunilor dintre proprietarii de moșii și dintre cultivatorii de pământ. Aceste proiecte, odată făcute, ele fură întărite printr'un hatîșerif al sultanului și publicate apoi de către Domni în ambele Principate.

Nouă legiuri se resimțiră de agitațiunea țăranescă.

În țara Românească autorii mișcării naționale proclamară emanciparea țăranilor prin desființarea clăcei și împroprietărirea lor; această proclamație devenise pentru țaranii munteni o evangeliă, o legendă. Proprietarii, de altă parte, tăgăduiau țăranilor ori-ce drept asupra moșilor lor. Vodă Știrbeiu, mare proprietar, introduse dăr în legiuirea sa acest din urmă ordin de idei: tăgăda țăranului a ori-ce drept asupra pământului, chiar a acelor drepturi cari, le erau recunoscute de secol, recunoscute în cele din urmă, chiar de Codul Caragea.

Țaranii fură clasificați în nouă legiuri de simplii *chiriași*. La fiă-care șapte ani stăpâni aveau drept de a

„Să stai bine la clăit
Ca mândruța la iubit.”

Mă duc, mamă, să mănsor,
Să iau péna bradului,
Ba tunu'mpératului;
Trei fire de busuioacă,
Până la caru de foc;
Dacă la caru am ajuns,
Scumpe haine mi-au adus,
Părul mi-l'au retezat,
Și pe sub stégu m'au plecat,
Sub stégu'mpératului,
Pe punerea capului.

Cum nu-i Némțulu blăstemat,
Bate doba de culcat.
Noi bine nu ne culcăm
Și-o bate să ne sculăm,
Stau în loc să-mi fac o cruce,
Bate doba că ne-om duce.

Fost'am tinerel copil,
M'a luat Némțulu de bir;
Eu de frica birului,
Trecu apa Nistrului,
Trei feciori de Némțu m'au prins
Pe scaune m'au întins

Unu'n ochi mi-se uita,
Fi-voiu cătană ori ba,
Unul cismele-mi tragea
Unul pe capu mă tunde,
Dăr eu pérul mi-lă stringeam
Nouă zile mi-lă jăleam
Și în gându așa gândeam:
Unde pică câte-unu pér
Crească verde calpăr,
Unde pică câte-unu fir,
Crească roșu trandafir.

Bate vântulu plutele
Și pornesc răgutele;
Răgutele mergu cântându,
Dăr drăguțele plângându.

Din jurul Blășului. Toma Simu,
învățător.

Bădiță, bade tăcut,
Gura ta plătesce mult,
Gura ta cea cu tignelă
Ca lăcata pe cămară,
Gura ta cea cu credință
Ca lăcata pe pivniță.

Hidele mănăncă aiu
Și totu de mine au baiu,

Hidele mănăncă cépa
De ciudă numai nu crépa,
Eu de ele nu portu frică,
Decâtu tôte-su mai voinică
Și din spate și din șele,
Badea după mine pierde,
Și când mă duc pe cărare
Scuturată-su ca și-o flóre,
Badea după mine móre.

Mamă, suratele mele
De-ar puté, mar pune în stele,
De-ar puté care și care
Face-m'ar cenușă'n cale,
De-ar puté care și cum
Face-m'ar cenușă'n drum,
Din cenușă sopen bun,
Ele să se sopenescă
Ș'apoi să mă ocărăscă.
Măcaru câtu s'orú sopeni
Ele ca mine n'orú fi:
Io'su albă nesoponită,
Și'su roșă nerumenită.

Până eram holțeaș
Mergeam séra pe uliță
La gură de copiliță,
Totu cântându și șuerându

Și voiă bună făcându.
Care mândră m'au dia,
Ușile le descuia
Pe feréstră mă tușia:
„Hei, bădiță bădițele
Buze moi și subțirele.”
Dăr de când am bătrănit
Merseiu séra pe uliță
La gură de copiliță
Totu cântându și șuerându
Și voiă bună făcându,
Care mândre m'au dia
Ușile le incuia
Pe mine mă ocăria:
„Spate late cărligate
Buze moi și dăbălate,
Du-te, bade'n prăpăditu,
Că nu mai ești de iubit.”

Insoră-te, bade'nsoră,
Că barba te impresoră
Și mustéța-ți strică fața,
Bătrănețele vița —
Gura ți-i rece ca ghiata.

Din jurul Năședului.

Victor Onișor.

isgoni de pe moșia prisosulă populațiunii, fără despăgubire chiar pentru casele și sădirile lor; mai rău decât în Turcia, decât în Dobrogea unde la intrarea lor, Românii au găsit legea otomană recunoscându ca proprietate *mülk*, adică proprietatea absolută, casa și sădirile țeranilor, fiă musulmani, fiă creștini.

Însă aplicarea acestei legi a găsit o împotrivire hotărâtă, absolută, din partea țeranilor în totă Muntenia. Omenii de ordine ca totdeauna, nerevoltându-se nicăierea, precum vecurii au făcut și părinții lor, țeranii resignați, dăr sperând timpuri mai bune, drept singur împotrivire au statu cu brațele încruciate în locu de a le pune la muncă.

Acastă atitudine fermă a datu de gândire și domnului Vodă Știrbeiu, bun administrator și mare gospodar; elu înțelesă totă gravitatea situațiunii, elu lăsa dăr să se realizeze ceea ce însăși legiurea sa dice, că legiurea avea de scopu numai ajungerea la săvârșire de alcătuire seu toomeli agricole de bună voiă săvârșite între proprietarii de moșii și între cultivatorii de pământu. Și așa se și întâmplă: mai nicăiri noua legiure nu fu pusă în lucrare; proprietarii se mulțumiră să li se dea de cătră țerani dijma din sămănăturile făcute de ei, să li-se lucreze câte-va pogone ca rușfetu și să li-se dea câte una seu două podvezi, ér moșia întrégă rămase în folosulu țeranilor.

Acastă reformă era departe de principiulu creării miciei proprietăți, proprietății absolute și individuale urmărită de generațiunea progresistă. Legea lui Vodă Știrbeiu era un felu de comunismu, care a îngreuiat multă aplicarea legii rurale din 1864.

(Va urma.)

Literatură.

Interesantă nu numai din punctu de vedere limbisticu dăr și pentru cuprinsu, este o broșură intitulată: „*Codicele Mateiu Voileanu*“, serie din prima jumătate a vécului trecut, publicată de Mateiu Voileanu, asesoru consistorialu, Sibiu „*Tipografia arhidieceasană*“. 80 144 p.

Codicele, ar fi, pôte, mai corectă scrierile lui Mateiu Voileanu, datéză dintre anii 1737—1768. Ele documentéză, că „*logofetulu*“ M. V. după cum se subscrie autorulu lor, a fostu bărbatu cu carte, probabilu, că de aci și numirea de „*logofet*“. La totu casulu a fostu capu deșteptu.

Limba, în care scrie este ougătoră și frumoasă. Ea pôte servi de modelu multora dintre scriitorii noștri de astăzi. Materialulu din broșura de față:

„Istoria Troadei“ întru care au împărățit Priam împărătu, tatălu lui Parisi, „*Povestea lui Achirie* cunepotu-său Anadan“, dăr mai alesu prea frumoșele „*Pilde filosofesoi*, de pe limba cea próstă greoacă talmăcite romănesce“ le cetesce cu plăcere ori și cine; limbistulu însă ar fi așteptat, pôte cu dreptu cuvântu, ca acestu materialu să fiă predatu cu caracterele cirile, cu cari a fostu scrisu.

Cartea fiindu și ieftină (80 cr.), e tare potrivită și pentru bibliotecile populare.

Moșulu.

A apărut:

Pavelu Cătana, traducere din limba cehă de Dr. I. U. Jarnik. Brașov, tip. A. Mureșianu 1891. Unu volum de 105 pag. — Frumoșă povestire din viața poporului boemă, tradusă atât de escententă de filoromănu Dr. I. U. Jarnik, care a apărut și în diarul nostru ca foiletonu în numerii de Duminecă, a eșit și în volumu separat și se află de vëndare atât la administrațiunea fôei noastre, cât și la librăria N. I. Ciureu din Brașov cu 20 cr. exemplarul (trimis prin poștă 25 cr.) Recomandăm cu totă căldura această frumoșă scriere atât pentru bibliotecile noastre populare, cât și în genere tuturor iubitorilor de o lectură plăcută și interesantă.

CARACTERULU.*)

Insușirile caracterului.

3. Fidelitatea.

Omenii de principii țari și de înalte sentimente au trebuitu adeseori să renunțe la tôte și au renunțat la totu, ce au iubit și au stimat, numai și numai spre a rămâne credincioși datoriei lor. Pavelu a declarat, că pentru datoriă și credință, e gata nu numai a se lăsa să fiă legat, ci chiar și omoritu. Sartoriu dice: unu bărbat cu demnitate și țăriă trebuie să se lupte cu onore și să nu folosescă mijloce mârșave, nici chiar spre aș scăpa viața.

Așa Fabriciu, care fusese trimis de Romani la regele Pyrrhu spre a tracta cu elu, cu totă sărăcia lui, nici n'a vrut să audă de banii regelui, cu care tură alți mulți înduplecați. În ziua următoare Pyrrhu a voit să-lu spariă c'unu elefantu, de care Fabriciu nu veduse încă nici-odată, și porunci servitorului seu să conducă dobitoculu îndărătulu lui Fabriciu,

*) După Smiles-Rudow. A se vedă Nr. 249 alu „*Gaz. Trans.*“ din 1891.

pe când vorbea cu regele. Așa se și întâmplă și deodată dihania cea mare scose unu urletu grozavu, pe când își învartia botulu în modu amenințatoru de asupra capulu lui Fabriciu. Acesta însă, întorcându-se liniștitu dișe cătră regele: „*Dihania* acesta mă înspăimintă adu totu așa de puțin, câtu de puțin m'a amăgitu eri aurulu tău“.

Regele se minună de țăriă și mărima sufletescă a Romanului și-lu rugă, ca după încheiere să rămână în țera lui; elu să fiă celu dintăiu după dănsulu și să capete o parte a imperiului seu. Fabriciu răspunse la acesta încet: „*Asta* ar fi lucru fôrte nefavorabilu pentru tine; căci decă supușii tăi, cari acum te onoreză și te admiră așa de multu, mă voru cu nôsce pe mine, voru voi mai bucuroșu să fiă stăpâniți de mine, decâtu de tine.“

Acelaș Fabriciu a datu pe unu desertor, care i-a promis de a invenina pe Pyrrhu pentru plată, pe mâna contrarului seu, și această faptă a fostu lăudată de Senatu. Pyrrhu să fi dișu în urma acesta: „*Acesta* e Fabriciu; mai curându poți scote sôrele din ținți, decâtu să-lu poți abate pe elu dela calea datoriei“. Totodată Pyrrhu dădu libertate prizonierilor romanii dreptu mulțămire pentru că a fostu cruțat.

Mai mare decât Fabriciu se arată Regulă, care fusese prinsu de Puni și tusese trimis de ei la Roma spre a tracta despre aceea, ca să facă schimb cu prizonierii. Elu își împlini misiunea față cu senatul, nu vră însă să voteze asupra propunerilor, dăorece ca prizonieru nu mai este senatoru romanu. Ba elu sfătui pe senatori chiar de a nu face schimb cu prizonierii, pentru-că prizonierii punicii erau junii rășoi-nici ér dănsulu era numai unu bătrănu slăbănog. Acestor motive li-se dădu ascultare și prizonierii puni fură reținuți; în urma acesta Regulă, precum făgăduise, părăsi patria și pe ai săi, spre a se reintôrce în Cartaginea, deși sciea, că-i stă înainte môrtea între chinuri crudele. Elu avu dreptate de a preferi mai bine môrtea, decâtu să mai trăiescă ca prizonieru bătrănu, care nu-și ține cuvântulu.

Vrednicu de asemeni străbuni se arată marchisulu de Pescara,

când principii italianii au voit să-lu tragă pe partea lor și să-lu înstrăineze de cauza spaniolă. Soția lui nobilă, Vittoria Colonna îi scrisese atunci: Ține cu țăriă la onorea ta, care te ridică peste sôrte și peste regi; ea singură, nu strălucirea și titlurile, câștigă gloriă, aceea gloriă, pe care a-o lăsa necinstită urmașilor tăi va fi mândria ta.

Acesta femeia avea o idee așa de mare despre datoriă de onore a soțului ei; și ea îl iubea așa de multu, încâtu după ce cădu la Pavia, refuză pe toți pețitorii și rămase, cu tôte că era tînără și frumoșă, singură spre a jăli pe soțulu ei și a glorifica faptele lui.

Vieța însămnă a fi activu, o luptă ce trebuie luptată vitejesce. Seneca o asemănă de aceea cu dreptu cuvântu, cu o dramă; nu împôrta decă duréză lungă, ci lucrulu de căpeteniă este, decă e bine executată ori reprezentată.

Unu bărbatu trebuie să aibă firma hotărâre de aș împlini datoriă în tôte împrejurările până la extremu, de l'ar costa chiar viața. Acesta putere a voinței, fiă mare ori mică, este unu daru Dumneșcescu, pe care nu ne este iertat să-lu lăsăm să se ruginescă în nelucrare; dăr și mai puțin se cuvine a abusa de ea folosindu pentru scopuri egoistice. Robertson a dișu cu adevăratu, că unu bărbatu numai atunci este în adevăr mare, când nu umblă după plăceri, gloriă seu avantagiuri, ci își face datoriă.

Împlinirea datoriei îi stă în cale mai cu sămă nehotărârea și slăbiciunea. Pe o parte stă conștiința și cunoșcerea bunului și alu răului, pe cealaltă parte stă trândăvia, egoismulu, poita de plăceri și patima. Voința slabă și nedisciplinată pôte să șovăiescă câtvă timpu între amândouă, dăr în cele din urmă trebuie să se hotărască pentru una ori pentru alta.

Aici fiă-care trebuie să reziste ispitelor naturii josnice, ca Hercule la răspântii, trebuie să reziste ori-câtu de amăgitor și lingușitoru va fi glasulu lor; căci fiă-care pasu celu face omulu, la vale totu mai multu i se îngreunéză reintôrccerea până în cele din urmă se prăvălesce cu iuțelă, ce nu se mai pôte opri, în prăpastiă.

Obiceiful de a face ce e co-

Fuerulu fărmeatu*).

Unu fecioru săracu de moraru a plecat în străinătate, ca să se iscusescă mai bine în meșesugulu morăritului. Se scie, că fiă-care ucenicu, după-ce a învățat unu meșesugulu la unu maisteru, se mai duce și lucră la alți meșteri, pentru-că numai astfelu își pôte cunoșce meseria din temelă. Totă averea feciorului nostru consta din câte-va duci de câte patru cruceri. Era însă cu voiă bună și plecă veselă la drumu. Elu ajunsese într'o pădure, unde paserile ciripeau vesele, aici încep și elu unu cântec de veselă și cânta cu ele pe n-trecute.

De-odată vedu mergendu înaintea lui o babă bătrănu cu o corfă mare pe spatele ei gârbovită. Corfa a trebuit să fiă fôrte grea, pentru că bătrăna abia găfăia sub povara ei. Feciorulu își ridică căciula, dete bătrănei binețe și întrebă: „*Unde* te duci cu o sarcină așa grea?“

— „*Afundu*, afundă în pădure, răspunse baba.

— „*Ah*“, observă feciorulu, „eu vedu că nu vei pute merge departe cu corfa

*) Din „*Povești alese*“, de Moșulu.

ta, dă-o încoce, și-o ducă eu până acasă.“

Dicendu acestea, îi luă corfa și și-o puse șie-și în spate.

— „*Acum*, dișe elu rîșndu, „*arată-mi și drumulu*.“

— „*Dute* numai după vărfulu nasului,“ dișe baba, și încep a schiopota după elu. Acum simția și feciorulu greutatea corfei, pentru-că gema câte-odată, cu tôte astea călca bărbătesce înainte.

După ce au mersu câtvă timp, dișe baba: „*io-su* ostenită, lasă-mă să saiu de-asupra pe corfă“ și, înainte d'a pute răspunde feciorulu, ea și era d'asupra.

Acesta mai că-i era prea multu. Elu se scutură odată din rășputeri, dăr bătrăna își incolăci mânil în jurulu grumazilor lui și dișe: „*Înainte!* înainte!“ Feciorulu mergea acum înainte, suflându greu, fără să dișe o vorbă, dăr nici nu putea dișe nimicu, pentru-că baba îl mai sugruma.

În sfârșitu ajunseră la o peșteră. Bătrăna strigă: „*stăi!*“ sări jos și luă dela fecioru corfa din spate. Acesta răsufă una bună și de-odată se simți ușor ca o până, de era în stare să sbore în aeru. Elu întinse bătrănei mâna și dișe: „*Sănătate* bună! să sci, că decă te voi

mai zări odată de departe, de bună-sămă mă ferescu din calea ta, deși nu mă simțesc de locu ostenitu“. — „*Bine*, bine, răspunse baba, dăr să nu te duci dela mine fără răsplată.“ Dicendu acestea îi dete o fueriță de argintu. — „*Am* auditu, adause ea, cum cânti de frumos din gură, de aici înainte, pentru schimbare, poți cânta și din fueru.“

Feciorulu luă fuerița, mulțumi bătrănei pentru ea, o puse în straiță și plecă érăși cântându.

Acuși ajunsese în marginea pădurei, unde întelni pe unu țeranu, mănându unu măgaru înainte. Ei, gândi feciorulu, să încercu odată și cu fuerița, de atata cântat mi-s'au și uscatu grumazii. Luându fuerița din straiță, o puse la gură și încep să cânte. Dăr, abea începuse și deodată măgarulu se ridică în două picioare, cu picioarele dinainte cuprinde de mijlocu pe țeranu și amândoi încep să jôce, de să te totu miri. Feciorulu a început să ridă vedendu minunea acesta și de risu i-a căduț fuerița din gură; în clipita acesta țeranulu și măgarulu au și încetat numai decăt. Feciorulu își gândi: „*cu fuerița* asta pot încă să flu fericitu, că sciu eu, cum se o folosescu“.

Acum ajunsese într'unu orașelu și trase la unu birtașu, despre care scia, că jupoe pe mușterii. Ceru să-i dea de mâncare și de beutură ce are mai bun, pentru-că i este tare fôrme. După ce a mâncat bine, își scote fuerulu și încep să cânte cu elu. Atunci toți cei din casă săriră la jocu: birtașu, birtășu, buoțaru, buoțărășă, servitoru, servitoare — dimpreună cu toți ôșpeții. Feciorulu cântă mereu, până când întréga societate a căduț jos de ostenită, ce era. Atunci a risu una bună și apoi a șterso la, să-netosa.

De aici ajunsese într'unu locu fôrte frumosu. Înaintea lui se întindeau grădini și liveți minunate și prin mijloculu lor șerpuia unu pârău limpede ca cristalulu. Pășind mai departe, zări o casă frumoșă adumbrită de doi tei mari, lângă ea era o morișcă care se învartia veselă.

„*Ah*, gândia elu, când aru fi tôte acestea ale tale, ce fericitu ai fi! Într'aceea vede unu băiatu de țeranu și-lu întrebă: „*a* cui e casa, môra, grădinile și livețile acestea?“ — „*Astea* tôte, răspunse băiatulu, sunt ale nemeșului!“ celui rău, a

*) Boerului.

rectă, de a rezista ispitelor sensibilității și ale răului, de-a învinge egoismul înăscut ce se manifestă într'atâtea chipuri, se poate câștiga numai printr'o disciplinare proprie continuă și îndelungată; decât însă odată omul s'a obișnuit a se stăpâni pe sine, atunci îi este relativ ușor a-și păstra obiceiul.

Bravă e bărbatul acela, care prin vitejescă hotărâre a vieții sale și-a însușit acest obicei de a lucra drept și cum se cade; și un păcătos și om de nimica e acela, care adormindu-și voința spre bine, a lăsat frâu liber poftețelor și patimelor sale, până ce fărâdelegile i-se făcură în obicei și vițiu îl ține în lanțurile sale tari.

(Va urma.)

Gimnastica în casă.

Gimnastica în casă sau afară, cu instrumentele speciale sau fără instrumente, este de mare folos sântății.

Cei vechi, cari au înțeles mai bine de cât noi, cum-că o minte sănătoasă se găsește numai într'un corp sănătos, aveau în mare onoare gimnastica. Nu era școlă fără gimnastică, și acest nume resuna așa de bine în urechile lor în cât școlile lor se numeau gimnasiu, nume pe care l'au păstrăm și noi.

Gimnasiu erau școlile în cari se făceau exerciții corporale de câtră elevi desbrăcați.

Vorba elinică *Jimnos*, dela care 'și trage gimnasiul numele, însemnează desbrăcați, noi am păstrat numele, dar am pierdut programa gimnasiilor ce aveau cei vechi; la noi, mai la toate gimnasiile nici nu se vorbește de gimnastică.

Gimnastica folosese tuturor etăților; dar mai cu seamă copiilor, căci aceștia cresc bine și puternici; mușchii se dezvoltă, vasele sângelui se întăresc și se înmulțesc și în definitiv, sângele care este fântâna din care se fabrică puterea, se adăogă. Tote aceste câștiguri fac ca copilul, care face gimnastică să fie dezvoltat, rumen și frumos și să aibă mișcările agile și puternice. Dar mai pre sus de toate copii, cari fac gimnastică capătă puterea de a se opune virtuos numărătoarelor cauze de boală.

Oamenii maturi prin gimnastică împart în măsură egală, în tot corpul, produsul hrănirii lor. Cel mai mare folos îl au mai cu seamă aceia, cari au o viață sedentară.

În unele părți ale corpului acestor oameni se grămădesc peste măsură produse ale bune hrăniri, cum sunt cei cari se îngrășă în pânțele și la inimă, sau la cari se grămădesc produse ale unei boli, cum se vede la gutoși, la reumatisați, la cari împrejurul încheeturilor se fac depozite dureroase de produse ne arse bine în sânge.

Tote acestea, grăsimea și produsele dureroase, nu se fac la cei ce urmăză o gimnastică sistematică, căci în corpul acestora arderea esesului de hrănire și a produselor gutei și reumatismului se ard și ies afară.

Omul cu viață sedentară, din punctul de vedere al arderei, al căldurii, se poate asemăna cu o sobă care nu trage bine, fiă pentru că este rău construită, fiă pentru că aerul din afară este cald, și în care, din cauza acesta, rămân cărbuni și taciuni mulți.

Omul cu viață activă sau cel care face gimnastică se poate asemăna, tot din acel punct de vedere, cu o sobă care trage bine și în care din cauza acesta lemnele ard până la cenușă, fără ca din ele să rămână alt-ceva.

În omul în care arderea hranei este incompletă rămân depozite de hrană numai în partea arsă, er acele depozite ce zac împrejurul încheeturilor mai cu seamă, constituie o stare dureroasă, ce se numește *gută*.

Oamenii cu viață sedentară și cari nu fac gimnastică, pe când se îngrășă peste măsură în unele părți ale corpului, în altele slăbesc.

Din această vițioasă împărțire a hrănirii reese, că corpul omului sedentar devine un organism care, putem dice, se hodorogese.

Bătrânii nu mai puțin sunt folosiți dela gimnastică, căci ea le deșteptă hrănirea lor lăncizită de bătrânețe.

Prin nemișcare ficatul se îngrășă ca și pânțele, ca și inima; stomachul și mațele se lenevesc și din această cauză turburări în mistuire și încuțură. Constipația de care suferă mai toate femeile, nu este datorită, în cele mai multe

casuri, de cât felului de viață, decât sedentară.

Preumblarea, trebuie se notăm, nu este așa de igienică ca gimnastica, pentru că în preumblare nu sunt în mișcare, de cât, mai numai mușchii membrilor inferioare.

Cine n'a făcut gimnastică nu scie pofta de mâncare și ușurința corpului ce se câștigă prin mișcările de gimnastică.

Pieptul celor cari fac gimnastică, din copilărie, se dezvoltă foarte mult și pierde acea pregătire la tuberculosă, la cari se dispun cei ce desprețuesc mișcarea.

O respirațiune largă, plină, este o condițiune care nu este favorabilă tuberculozei.

Gimnastica trebuie făcută în aer curat de praf, de microbii și de gaze. O grădină este cel mai bun loc; un salon sau o cameră spațioasă, bine aerisate și neprăvuite sunt asemenea un loc foarte bun de gimnastică.

Cel care face gimnastică trebuie se aibă haine ușoare, fără legături strinse, cari se supere mișcarea mușchilor.

După exerciții de gimnastică trebuie se urmeze un repaus de 15—20 minute, însă nu repaus pe un scaun sau pe erbă, ci repausul ce se găsește într'o preumblare împrejurul locului de gimnastică.

Decă cel care a făcut gimnastică s'a înădușit (a transpirat), să-și schimbe cămașa și să se ferescă de curent de aer.

Exercițiile de gimnastică trebuie făcute în fiă-care zi, în timp de 1/2—1 oră.

(„Apărătorul sănătății.”)

Din Codicele Mateiu Voileanu.

Pilde filosofice de pe limba cea proastă grecescă talmăcite românește.

— Eu mă tem de Dumnezeu și după Dumnezeu nu mă tem de altul, fără numai de cela ce nu se teme de Dumnezeu.

— Cine își lasă creștinătatea sa pentru deșertăciunile lumii, nebunese se înșelă.

— Cine supune mintea sa poftețelor celor rele, pierde.

— Mai bine urmă obiceurilor celor destrămate ale acestui vechi, decât faptele celor bune, și pildelor strămoșilor noștri.

— Nu este serac cel ce n'are tată, ci cela ce n'are învățătură și bună pedepsă.

— Lipsirea minții cei bune este mai rea, decât toate serăciile.

— Nebunul are inima lui în gură, și înțeleptul are limba lui în inimă.

— O, cât este învățătură de folositoare la cela ce o are, de vreme ce este fără de preț, că nimenea nu o poate vinde pe bani.

— Mare nebuniă este a alerga înaintea unuia, ce nu te chiamă; și mare nebuniă este a răspunde fără de a te întreba nescine: și indoit mai mare este, când te laudă, că ești învățat, fără de a avea învățătură.

— Nu este bolă mai primejdioasă, decât lipsa minții.

— Să iai pildă dela strămoșii tăi, și te nevoește să faci fapte bune.

— Așa rămân avuțiile în mâinile celor îndurători, precum rămâne răbdarea în inima celui iubitor.

— Omul, carele cu adevărat se poate numi om, se cunoște de pe cinci semne: întâiu, este neschimbat la fiece ce lucru, ce i s'ar întâmpla. A doua, aflându-se în

mărire, este smerit. A treia, nu se dă în lături de pricinile, ce i-se aduc pentru ca să-și arate bărbăția sa. A patra, n'are altă gând fără numai mărirea sa și cinstea sa. Și a cincea, de nu este învățat, încaile iubese pe cei înțelepți și învățați.

— Precum este cercelul de aur în nările porcului, așa este frumusețea muierii fără omenia.

— Rădăcina învățături este amară, er rodirile sunt dulci.

— Nu vă mirați de cei ce cad, ci trebuie să vă mirați de cei ce stau.

— Vai de picioarele ce poartă trup de nevoia și cap fără de minte.

— Mincinoși sunt cei cari se jură de multe ori în zi.

— Precum apa, de ar fi cât de curată nu poate să albescă o haină neagră, așa nici învățatura cea bună nu poate schimba firea cea rea.

— Cel care are bunătate, are de toate, er cel care are răutate, perde-va și ce i-se pare că are.

P O V E Ș T E.

Curățirea butoaielor goale. Butoaietele mucede nu este bine niciodată a-le opări cu apă ferbinte, căci decât peste mucedelă turnăm apă ferbinte, se dezvoltă nisce materii mirositoare, cari întra în lemn, de unde apoi cam greu se mai pot scoate afară. Când vrem așa dără să curățim un butoiu, trebuie mai întâi să-l frecăm bine pe dinătru cu o perie și apoi să-l limpedim cu apă rece, pentru ca să-l curățim bine de mucedelă. După acesta urmăză opărirea cu apă ferbinte, în care se poate pune și puțin var ars, sodă, ori acid sulfuric. Cine are întocmirile de lipsă, mai potrivit este să opărescă butoaietele cu vapor, deorece apa ferbinte, decât e mai puțină, se răcesce repede în butoiu și astfel nu poate folosi destul de bine. Varul ars și soda au același efect, cu deosebire numai, că din var rămân unele părțile prin prepăturile butoiului, cari nu mai es de-acolo, până nu băgăm vinul în butoiu. Decă însă vom să curățim butoiul cu sodă, atunci într'un hectolitr de apă topim 250 grame sodă și apoi umplem butoiul cu această soluțiune, pe care o lăsam să stea în butoiu 2—3 zile, după aceea o versăm și clățim bine butoiul cu apă curată. Decă întrebuințăm acid sulfuric, atunci umplem mai întâiu butoiul cu apă ferbinte, pentru fiă-care hectolitr de apă turnăm înăuntru 125 grame acid sulfuric și apoi rostogolim butoiul încoc și încolo, er la urmă îl golim și-l clățim bine cu apă. Unii se sfătoșesc și vrându să facă mai bine ca alții, întrebuințază deodată și sodă și și acid sulfuric. Amendou acestea facă bune servicii, decât se întrebuințază desclinit, dar decât se întrebuințază deodată, se paraliză și nu ajută nimic, căci ce folosește una, cealaltă strică.

*

Intrebuințarea frênelor cu ochilari (perdele, obline) o condamnă veterinarul orașului Breslau din Germania, fiindcă sunt stricăcioase asupra ochilor bieților cai. Nu-mi pot chipui, dice el, cum mai și cred unii, că caii, decât au perdele la ochi, nu se sparie; dincontră, numai temperamentului bun și împrejurării, că perdelele

cării curte o vești colo pe delu. — „De ce îi dicei nemeșul cel rău?” — „Ți-oiu spune numai decât, răspunde băiatul: d'aceea îi dicei rău și sgaroit, fiindcă nici unui muncitor nu-i dă plata cuvenită, ci poruncese de-i bate pe toți, cari ceră plată pentru munca lor.” — „Ei! gândi feciorul, cu asta vei isprăvi-o tu, n'ai nici o grijă!” Iși tocmi căciula în cap și grăbi pe delu în sus.

Chiar când intră pe pârta, îl întelnesc nemeșul și-l întrebă aspru: „Încotrău?” Feciorul se închină cu cinste și dise: — „Măria ta, eu caută lucru!” — „De lucru îți pot da destul”, răspunde nemeșul, „du-te în șură și ajută la imblătit.” Feciorul se duse în șură, luă dela pârta un imblăciu, și începă a imblăti de resuna locul. Luoră neîntrerupt până când încetă cu toții, atunci se duse la nemeș și dise:

— „Acum, măria ta, mă rog de plată.” Nemeșul strigă un servitor și-i dise: „Să-ți aducă biciul cel mare și să numeri băiatului astuia douăzeci și cinci!” Servitorul ese să aducă biciul, er morarul dise: „Măria ta, eu sunt băiat sorman și lucru bucuros,

dărucesc-mi mie casa și mōra din vale, dimpreună cu grădinile și livejile din jurul lor și să scii, că m'ai făcută omul cel mai fericit de pe pământ.”

Nemeșul strigă rēstit: „Ți-ai pierdut mințile? acum Ți-oiu numera cu mâna mea cincideci de lovitur!” Într'aceea smulse din mâna servitorului biciul, dar feciorul începă atunci să cânte din fluier și etă că nemeșul cu sluga se prind în brațe, haid la joc. Toți din curte trebuiau să jōce: slugă, slujnicioi, boi, oi, țapi, gâșce, rațe, pe sourtă toți căți se aflau în curte.

Câtva timp a mers bine petrece-rea, pe urmă însă strigă nemeșul: „Încetă de cântat, că-ți dau plata.” Feciorul își face urechia tōcă. Nemeșul se rogă tot mai mult de el, până ce în urmă îi făgăduiesc casa, mōra, grădinile și livejile.

Feciorul a luat în primire proprietățile câștigate și a trăit o viață indestulată și fericită, fiindcă era harnic și muncitor. Și mai târziu nici nu i-s'a pusă nimeni în potrivă, pentru că nimeni n'avea plăcere să jōce după fluierul lui.

se folosesc statornicu, se pote multami, ca caili mai au voia se marga la drumu cu ochilari. Ca se putem judeca, catu de nepotivitate este folosirea ochilariloru n'avemu decatu se ne damu sema ca de ce suntu caili tineri atat de nelinistiti, cand le puni fronele cu ochilari in capu. Aceia, cari puni perdelele la ochii cailoru dicitu, ca e bine asa, fiindca caili nu se pot uita indoretu si astfelu nu lise da prileju se vada biaculu in mana visitiului; deraceptia nici-odata nu si-au datu sema de influinta stricaciosu, ce exercita ochilarii asupra ochilor cailor. Ochii cailoru suntu asa alcaturiti, incatu ei au trebuinta de lumina dintote partile, si decu tocmu nu voimu se-i lipsimu cu totul de acesti primejdiosi ochilari, atunci celu putin se-i tocmimu asa, ca caili se-si desvolte liberu vederea ochiloru; trebe asadere ochilarii resfranti in laturu catu de bine, ca se intre lumina de ajunsu la ochi. Cumca catu de stricaciosu suntu perdelele pentru ochii cailoru, se pote vede din multele bole de ochi de cari suntu bantuiti mai alesu caili muncitoru. Din pricina acestoru bole biepii cai isi pierdu vederea, si proprietarul nemilosu se scusa cu aceea, ca „asa i-au fostu data“.

MULTE SI DE TOATE.

Istoria rosei (trandafiru).

Rosa si trage numele dela cuvintulu grecescu Rhodon. Arabii o numescu Nard seu Nardon, Romanii, Italianii si Spaniolii rosa, Portugezii roza, Englesii si Germanii rosen, Olandezii roozen, Svedienii ros, Polonii roza, Boemii ruzé, Rusii rosa. — Anaceon povestese, ca trandafirulu s'a nascutu, cand a esitu Venus din mare, pe termulu careia a ramasu o picatura de spuma de mare, care a lasatu acolo semanta trandafirulu. Acesta a prinsu indata radacini si a crescutu frumosu. Sf. Vasile dice, ca rosele la inceputulu lumii au fostu fara spinu, der mai tardiu au capatatu din ce in ce mai multu spinu, fiindca omenii n'au bagatu in sema frumsetea ei. Vrajitorele din Thesalia intrebuintau in fie-care anu o multime de trandafiri pentru facerea beuturilor de dragoste. In terile de sudu si acum esista credinta: „Tine trei trandafiri, unulu rosu inchis, altulu rosu deschisu si unulu albu trei zile, trei nopti, trei ciasuri intr'o sticla de vinu si apoi da se-lu bea fiintei ce o iubesc, fara ca acesta se soie ce esista inluntrulu si apoi te va iubi din tota inima si-ti va remanea credinciosu in tota vieta.“ Imparatulu Heliobagal porunci se nuple unu laot intregu cu apa de trandafiri. Sultanulu Saladin la anul 1188, dupa cucerirea Ierusalimulu nu voi se intre in templulu crestinu, prefacutu in mozea turoescu, pana cand nu furu pareti spalati cu apa de trandafir. Sf. Medardus, episcopulu de Noyon si contele de Salency, infintara cunoscuta serbete a roselor, cu ocaziunea careia, fata cu vieta cea mai curata dintr'o localitate primea preluu virtutii, care consta dintr'o rosa si din 25 franci. Don Pedro, fostulu imparat alu Brasilei infinta cu ocaziunea casatoriei sale cu principesa de Leuchtenberg, ordinulu trandafirulu pentru domni si pentru dame.

Urmările beției.

In ziua de 8 Octomvre a. c. locuitorulu Gheorghe Calinu, din catunulu Nicopolu, comuna Fundeanu, pe cand venea din comuna Targulu-Dragușeni, județulu Covurlui, fiindu turmentatu de beaturi spiritose, a intalnit in drumu o grupu de cani, cari se muscau. Numitul Calinu s'a repeditu si a luat unu cane in brațe, care l'a muscatu de falca obra-

zului, din care causa a statu in casa pana in ziua de 24 Octomvre, cand neobservatu de soția sa, a esitu din casa si s'a aruncatu intr'o fantana, murindu imediatu.

In ziua de 31 Octomvre a. c. pe cand venea dela Romanu femeea Marghiola Grigori Meletoiu din comuna Bratesti, jud. Romanu, cu carulu cu doi boi, avendu cu densa pe unu fiu alu ei, in etate de 12—13 ani, trecendu podulu de pe pariulu numitu Bratéscoa, teritoriulu acelei comune, boii insetati au trasu la pariu ca se bea apa; carulu resturnandu-se, femeea Marghiola, care era turmentata de beaturi spiritușe, a cadutu in pariu si s'a inecat.

O crimă îngrozitoare.

In Gyrok din comitatulu Aradului s'a datu zilele acestea de urma unei crime infricosate. Unu maestru se apuca adecu se sape impreuna cu soția sa o gropu in pivnița dela casa pentru ca se asece in ea nisce cartofi pentru ernu. Cu ocaziunea acestu ei au gasitu in pamentu unu cadavru, ce se afla in putrediu. Medicii, cercetandu cadavru, au aflatu, ca acela este alu unei fete tinere. Omenii din satu si-au si adusu numai decatu aminte, ca in adeveru, asta-vara casa aceea fusese inchiriatu si locuita de unu maestru dogaru si de soția sa. Ei aveau o copila de 14 ani, cu numele Mari, care insu pe la sfersitulu verei disparu deodata, ca si cum ar fi intratu in pamentu. Parinti fetei spusera in satu, ca pe copila au trimis'o ca slujnica la Aradu. Unora dintre omeni li-se pareu insu, ca ar cunosec hainele de pe cadavru alatu si ca acestea ar fi hainele copilei Mari. Tatalu ei se numia Tuzes Bela, er mama ei Gerger Katalin. Ambii se mutasera cu locuinta in Budapesta. Judele Foldes dela tribunalulu din Aradu, mergendu la fața loculu in Gyrok si informandu-se despre cele de mai sus, telegrafa numai decatu politiei din Budapesta, ca pe Tuzes si pe soția sa se-i aresteze. Telegrama ajunse la Budapesta sera tardiu, der politia inca in aceeași nopte ii prinse pe amendoi. La interogatoru, Tuzes spuse, ca in vera acesta, Mari copila lui, incepu se se porte rusu si venia adeseori beatu acasa. De aceea elu se supera odatu tare si intr'o sera de pe la finea lui Augustu, cand fata veni erași beatu acasa, parinti se aruncara la ea, o inhatara și o traseru in pivnița; acolo Tuzes o toca in capu, asa ca fata ametu, dupa aceea Tuzes si soția sa s'apară o gropu afundu, in care aceste fiare selbaticu isi inmormentara fiiciloru inca de viu. Parinti ucigasi suntu acum in inchisore, din care cine soie, decu voru mai esi vre-odata.

Fata Morgana.

Rarul fenomenu cunoscutu sub numele de fata morgana a pricinuit naufragiulu vaporulu americanu „Steadfast“. Cand vaporulu se apropia de orașulu Saint-Croise si cand munții, cari incungură acestu localitate aparura la orizontu, aerulu luu de odatu o colore verde, asa ca era imposibil se distingti norii de insula insasi. Vêrfurile munților se arataru deodata la o distanta de 20 de leghe si pomii pareau a cresce cu virfulu in josu. Fumul fabricelor de zaharu se arata ca se cobora in josu. Vaporulu „Steadfast“ inainta incetu si tote se aflau in perfecta ordine cu tota spaima pasageriloru, cari nu vedusera niciodatu unu astfelu de fenomenu. De-odata insu se simti e sgudniture puternica si corabia incepu se se oufunde. Numai grație capitanulu, care-si pastrase sangele rece, pasagerii si marinarii scapară la fermu cu ajutorulu barciloru de siguranta. Vaporulu se lovise de stancile fermulu, care din causa fenomenulu opticu, descrisu mai sus, pareau a fi inca departe.

Căalendarul săptămânii
are 30 zile.

Noemvre.		Săptăm.		Săptăm.	
1891		Dilele săptăm.		Săptăm.	
		1891		1891	
Dum.	17	Par. Gregorie Neoces.	29	Eberhardt	7.26
Luni,	18	S. M. Platon și Roman	30	Andreu	7.26
Marti,	19	Prof. Avide	1	D. e. Oscar	7.29
Mercuri,	20	Par. Grigorie	2	Candida	7.30
Joi,	21	(*) Intrarea in bis.	3	Fran. Xaver.	7.31
Vineri,	22	S. Apost. Filimon	4	Barbara	7.32
Sămb.	23	Par. Amfilochie	5	Sava	7.33

Bursa demărfuri din Budapesta dela 25 Nov. n. 1891.

Săminte	Cantitatea per hect.	Prețulu per 100 chilogr.	
		dela	pana
Grâu Bănătenescu	80	11.40	11.60
Grâu dela Tisa	80	11.40	11.60
Grâu de Pesta	80	11.35	11.55
Grâu de Alba-regala	80	11.40	11.60
Grâu de Bácska	80	11.40	11.60
Grâu ung. de nordu	80	—	—

Săminte vechi ori nouă	soiulu	Cantitatea per hect.	Prețulu per 100 chilgr.	
			dela	pana
Săcară	nutrețu	70—72	10.35	10.50
Orzū	de vinaru	60—62	6.30	6.65
Orzū	de bere	62—	6.85	7.35
Orzū	de bere	64—	7.55	8.90
Ovėsū	—	39.41	6.40	6.65
Cucuruzū	bănăț.	75	6.60	6.65
Cucuruzū	altu soiū	73	6.55	6.60
Cucuruzū	—	—	—	—
Hirișcă	—	—	5.25	5.50

Produse div.	S o i u l ū	Cursulu	
		dela	pana
Sem. de trif.	Luțernă ungar. francesă	46—	48—
Oleu de rap.	rafinatu duplu	39.50	40.50
Oleu de in	—	6.75	7—
Uns. de poroc	dela Pesta	57.50	58—
Slănină	dela țera svântată	45—	46—
Său	afumată	55—	56—
Prune	—	36—	37—
Licitaru	din Bosnia in buți din Serbia in saci	17.25	17.50
Nuc	slavoniu nou	—	—
Gogoși	bănătenescu din Ungaria ungresci serbesci	—	—
Miere	brută	—	—
Ceară	galbină strecurată de Rosenau	36—	38—
Spirtu	brută	140.	141.
—	—	23—	23.50
—	Drojdințe de spirt	25.50	26—

Bursa din București din 25 Novembre.

Valori	%	Cump.
Rentă română perpetuu 1875	5%	100.—
Renta română amortisabilă	5%	96.1/2
ditto	4%	82.66
Renta rom. (rurale convertite)	6%	99.3/4
Oblig. de statu C. F. Române	6%	—
idem idem	4%	—
Imprumutulu Openheim 1866	8%	—
Imprumutulu Oraș. București	5%	—
idem idem din 1884	5%	93.—
idem idem din 1890	5%	94.90
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	—	—
Credit fonciar ruralu	7%	—
idem idem	5%	100.—
Credit Fonc. Urb. din București	7%	103.1/2
idem idem	6%	103—
idem idem	5%	94.—
Credit Fonc. Urban din Iași	5%	84.1/4
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr	276.
Banca Națion. ult. div. 83—	500	1535
Dacia-România ult. div. 30 lei	200	364.—
Naționali de asig. ult. div. 32 lei	200	—
Banca Rom. ult. div. fr. 15—	500	—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 5 l.	250	—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	—
Soc. Rom. de Hartie ult.	100	—
Soc. de Reas. ult. div. 15 l. aur	200	—
Societ. de Constr. ult. div.	—	—
Societ. de Hartie ult. div.	—	—
Agio in Bursa	—	—
Rubla de hartie	—	—
Banca Națion. a României	—	—
Scmpt.	5%	—
Avansuri pe efecte	6%	—
vansuri pe Lingouri	6%	—

Tergulu de rimatori din Steinbruch. La 23 Nov. n. starea rimatoriloru a fostu de 130,262 capete, la 24 Nov. au intratu 2471 capete si au esitu 796 remanendu la 25 Nov. unu numaru de 131,937 capete. — Se notăz: marfa un-guresca veche, grea dela 45 pana la 46 cr

marfa un-guresca tineru grea dela 47— cr. pana la 47 1/2 cr. — usora dela 45— cr. pana la 46— cr. — Marfa țerdnescu grea dela 43— pana la 45— cr. — de mijlocu dela 43— cr. pana la 44— cr. usora dela 41— cr. pana la 43 cr. — Marfa de România Băkomy de grea dela— cr. pana la— cr. transito mijlocu grea dela— cr. pana la— cr. insu transito usora dela— cr. pana la— cr. transito dto țeposa grea dela— cr. pana la— cr. transito mijlocu dela— cr. pana la— cr. Marfa serbesca grea dela 44—45 cr. transito, mijlocu grea dela 43—44 cr. transito usora dela 40—42 cr. Porci ingrasati de unu anu dela— cr. pana la— cr., ingrasati cu cucuruzu dela— cr. pana la— cr., ingrasati cu ghinda dela— cr. pana la— cr. Cantariți la gara cu 4 1/2.

Prețurile cerealelor din piața Brașov. din 27 Noemvre 1891.

Măsura sau greutatea	Calitatea.	Valuta austriacă.	
		fl.	cr.
1 H. -L.	Grâu cel mai frumos	9	—
„	„ mijlociu	8	50
„	„ mai slabu	7	80
„	Grâu mestecatū	6	—
„	Săcară frumosa	6	70
„	„ mijlociu	6	50
„	Orzū frumosu	4	80
„	„ mijlociu	4	60
„	Ovėsū frumosu	3	—
„	„ mijlociu	2	70
„	Cucuruzū	5	40
„	Mălaiu	4	20
„	Mazere	9	50
„	Linte	15	—
„	Fasole	6	—
„	Sămēntă de inu	10	50
„	Sămēntă de cănepă	4	50
„	Cartofi	1	40
„	Măzeriche	—	—
1 kilu	Carnea de vitu	—	48
„	Carnea de porcū	—	48
„	Carnea de berbecu	—	28
100 kilu	Său de vitu (prosputu topitu)	24	—
		34	—

Cursulu losurilor private din 25 Nov.

Basilia	cump. vande	
Creditu	6.50	6.70
Clary 40 fl. m. c.	183.25	184.25
Clary 40 fl. m. c.	51.75	52.75
Navig. pe Dunare	121.—	123.—
Insbruck	23.60	24.60
Krakau	21.75	22.25
Laibach	21.50	22.50
Buda	51.50	52.50
Palfy	52.—	52.50
Crucea rosie austr.	16.50	16.90
dto ung.	10.50	11.—
dto ital.	11.50	12.50
Rudolf	19.50	20.50
Salm	59.—	60.—
Salzburg	24.50	25.50
St. Genois	61.—	62.—
Stanislaus	27.50	27.50
Trietine 4 1/2% 100 m. c.	128.—	132.—
dto 4% 50	58.50	61.50
Waldstein	35.75	36.75
Windischgrätz	51.75	52.75
Serbesci 3%	36.70	37.10
dto de 10 franci	—	—
Banca h. ung. 4%	113.50	114.—

Cursulu pleței Brașov

din 28 Noemvre st. n. 1891.

Monote romanesce	Cump.	Vand.
Argintu romanescu	9.26	9.30
„	9.20	9.21
Napoleon-d'ori	9.50	9.85
Lire turesce	10.60	—
Imperial	—	—
Galbin	5.50	5.58
Seris. fonc. „Albina“ 6%	101.—	—
„	99.50	—
Ruble rusesce	110.—	114.—
Marcu germane	57.40	58.—
Discontulu 6—8% pe anu.	—	—

Cursulu la bursa din Viena

din 27 Noemvre a. c. 1891

Renta de aurū 4%	102.50
Renta de hartie 5%	100.50
Imprumutulu cailorū ferate ungare	116.25
„ aurū	116.25
„ argintu	97.95
Amortisarea datoriei cailorū ferate de ostū ungare [1-ma emisiune]	110.—
Amortisarea datoriei cailorū ferate de ostū ungare [2-a emisiune]	—
Amortisarea datoriei cailorū ferate de ostū ungare (3-a emisiune)	—
Bonuri rurale ungare	89.40
Bonuri croato-slavone	104.50
Galbeni împărătesci	5.9
Napoleon-d'ori	9.36
Marcu 100 imp. germane	57.97 1/2
Londra 10 Livres sterlinge	118.05

Proprietarū: Dr. Aurel Muresianu.
Redactoru responsabilu interimalu: Gregoriu Maiorū.

Verfälschte schwarze Seide.

Man verbrenne ein Mütterchen des Stoffes von dem man kaufen will, und die etwaige Verfälschung tritt sofort zu Tage: Echte, rein gefärbte Seide kräuselt sofort zusammen, verläßt bald und hinterläßt wenig Asche von ganz hellbräunlicher Farbe.— Verfälschte Seide (die leicht speckig wird und bricht) brennt langsam fort, namentlich glimmen die „Schußfäden“ weiter (wenn sehr mit Farbstoff erschwert), und hinterläßt eine dunkelbraune Asche, die sich im Gegensatz zur echten Seide nicht kräuselt, sondern krümmt. Zerdrückt man die Asche der echten Seide, so zerfällt sie, die der verfälschten nicht. Das Seidenfabrik-Depôt von **G. Henneberg** (K. u. K. Hofliefer.), **Zürich** versendet gern Muster von seinen echten Seidenstoffen Jederman zu, und liefert einzelne Roben und ganze Stücke porto- und zollfrei in's Haus.

Marea bancrută!

New-York și Londra n'au lăsată necruțată nici continentul european și marea fabrică de argintărie s'a vădită necesită să dăruiească întregul ei deposit în schimbul unei răsplăți mici pentru muncă. Eu sunt împuternicit să îndeplinesc acest mandat.

Eu dăruiesc

prin urmare ori cui, fără bogată ori săracă, următoarele obiecte pentru mica sumă de **fl. 6. 60.** și adică:

- 6 cuțite fine de masă cu lamă veritabilă engleză.
- 6 furculițe de argintărie patentă americană dintr-o bucată,
- 6 linguri de argintărie patentă americană,
- 12 lingurițe de argintărie pentru cafea patentă americană,
- 1 lingură de argintărie pentru supă patentă americană,
- 1 lingură de argintărie pentru lapte patentă americană,
- 6 cesci Victoria englezesce,
- 2 candelabre de masă,
- 1 strecurătoare pentru ceai,
- 1 zaharniță,

42 bucăți la un loc.

Tote cele 42 de obiecte sus amintite au costat mai înainte fl. 40 și acum se pot cumpăra pe prețul bagatelii de fl. 6.60. Argintul patentă americană este un metal alb, care își păstrează culoarea argintului 25 de ani, despre ceea ce se garantează.

Cea mai bună dovadă, că acest inserat nu e

o șarlataniă

mă simt îndatorat în public, că ori cine, căruia nu-i convine marfa îi trimite banii înapoi, nimenea însă se nu trecă cu vederea ocaziunea aceasta favorabilă de-ași procura această garnitură pompoasă.

Se trimite numai cu rambursă postală sau cu trimiterea înainte a sumei.

Cu deosebire recomandă praful de curățit aceste obiecte, o cutie dimpreună cu indicarea folosirii costă 15 cr.

P. Perlberg's Agentur
der verein. amerik. Patent-Silberwaren-Fabrik,
Wien, II. Rembranstasse 33.

Estrasă din scrisorile de mulțămire:

Am fost foarte mulțămire cu trimiterea D-Vostră a 42 bucăți cu 6 fl. 60 cr. și Vă rog să mai trimiteți următoarele obiecte.

Triest, 1 Iuni 1891.

Ernest cav. de Fumée.

Cu cele trimise am fost foarte mulțămire și rog a'mi trimite aceleași încă odată precum și cele următoare.

O bendorf ad Salzach, 18 Noemvre 1891.

Theres Stelzer.

687,6—4

Avisă d-lorū abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerației însă binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal și numerii de pe fâșia sub care au primită diarul nostru până acum.

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa lămurită și să arate și posta ultimă.

Totodată facem cunoscută tuturor d-lorū abonați, că mai avem din anii trecuți numerii pentru complectarea colecțiilor „Gazetei“, precum și câteva întregi colecțiuni, pentru cari se pot adresa la subsemnata Administrație în casă de trebuință.

Administraț. „Gaz. Trans.“

F. SCHMIDT

LA „ANCORA DE AURŪ“

Têrgulū inului Nr. 21,

recomandă depositul său nou și forte bine asortat cu toate soiurile de

Mărfuri tricotate, ceaprazăria și căptușeli,

Ciorapi de lână pentru bărbați, dame și copii, patentă și sarea împletiți în culori veritabile.

Tote vestimentele numite Dr. Jaeger pentru bărbați, dame și copii în sistemul normal și în imitație.

Fuste pentru dame și copii, talii tricotate, hăinuțe și costume pentru copii, fișu pentru dame și copii, mănuși de érnă, bală și glaoé, toate soiurile de bumbacuri și lănuți pentru împletit, getre (gamașe) pentru dame și copii s. a. m.

Cea mai mare alegere în rufăria albă și colorată.

Cravate bărbătești după fasonul cel mai nou. Batiste curată de in și ină cu bumbac, corsete (mieder) pentru dame, precum și toate celelalte articole de ceaprazăria și pentru căptușeli.

Șorturi frumoase și de fantasiă din lustre pentru dame și copii potrivite ca dară de Crăciun cu prețurile cele mai estine.

718,9—3.

ANUNCIU.

DINȚI ARTIFICIALI.

de

cea mai bună calitate

montați în cauciuc, sau aur

cu prețuri estine

la

DENTISTUL D^r. GUST

TÊRGULŪ PÔMELORŪ No. 19

709

Celū mai nou aparatū de rasū, care rade singurū,

cu ajutorul căruia ori cine, chiar fiind în vârsta înaintată și cu mâinile tremurânde, își poate rade cu cea mai mare siguranță chiar și cea mai aspră barbă, fără ca să se taiă, sau să se vatăme, bine, curat și repede, fără nici o pregătire. Sute de epistole de mulțămire și de comande dovedesc, ce răsunețu gigantică a aflat în toate straturile populației.

Cu diplomă dela expozițiunea universală dela Paris din anul 1889. În folosire mai multă de 40,000 esemplare.

Prețul unui esemplar, dimpreună cu indicațiunile de folosire costă 1 fl. 90. Comandele prin rambursă. — Se poate afla numai la inventatorul Nicolaus Hirnbal, Viena, Alserstrasse 43.

674,5—3.

Univ. Med.

Dr. Carol Flechtenmacher

se va muta cu locuința începând dela 1 Decemvre st. n. 1891 încolo în

Cetate, piața mare, colțul dela Têrgulū Pômelorū Nr. 18, etagiulū I.

(Désupra prăvăliei lui Demeter Eremias, Nepoții)

Intrarea din strada Hirscher Nr. 2.

Ordinază, afară de Dumineci și sărbători, în toate zilele dela 11½ până la 12½ din zi.

698,11—7.

Hârtia de țigări veritabilă francesă

„LE GLORIA“

de Iosif Bardou & fils în Perpignan și Paris

60 medalii de aur, 16 mari diplome de onore, 20 diplome „hors concurs“ numai atunci e veritabilă, decât fiecare cărticică poartă firma IOSEPH BARDOU & FILS.

Se poate căpeta în toate prăvăliile unde se vinde hârtia en gros și marfă de Nürnberg, precum și în toate traficele de tutun și țigări.

670,10—4